دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

Ketabton.com

پوهاند ډاکټر عبدالخالق رشید

(۱۹۹۵) – (۲۰۰۱) کلونه

نوی ډیلي

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

(۱۹۹۵.۲۰۰۱)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدایان خوشاله دي (ناول)

لیکــوال: ع. رشید

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنګي څانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

ډیزایـن: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنګي ټولنه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خوږې لورډاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو یې

زما ستړی او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسې....

رشید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo-Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

(c) ketabton.com: The Digital Library

include; Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia; New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher."

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ډیره موده نه کیده چې هغې به ماته په څیرڅیرکتل اوکله هــم مــاهغې ته... مورِ یوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هــم ځــان پــه زړه ساده د روه افغان ښکاریده، خوبیا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغــو کتلو کتلوخبره دکتلو کیسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې ســره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو څیرڅیرکتــوکې یوې اروا، یوې هیلې، یوې اندیښنې اوپه پای کې یوې درنې ویرې زما په بــاب ترخې پوښتنې په نښه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخلیک دبــې توپیرې منګولو ته ورلویدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پــه کتوکتــوکې لکه په ټال کې پیغلې یوې اوبلې خواته زنګیدې اورازنګیدې اوزما زړه ته یــې دمینې خوږې سندرې له ټالوسره یوځای کله په مانا اوکلــه هــم پــه بــې مانــا وییونوکې ویلې ...

نه پوهیږم چې څوومه میاشت به وه، څوومه ورځ بــه وه اوڅــووم لیــده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره یوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ریږدیــدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکۍ شوه، راته ويې خندل:

ــ ته، اوستاښکلی نوم...؟

زه يې نورهم وارخطا کړم، دغړتارونه مې سره له دې چې سره وريږديدل يوځه سره وهم ترنګيدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکۍ شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبيا دښکلې نوم پوښتنه ځنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خيرکله کله له ناچارۍ داسې هم کيږي...

هغې چې زما داخبره واوريده،بيايې دکتو لاره بيله شوه اوشوندې يې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې راښکاره شو، مخ اوکاته يې له شرمه سره شول، اوزموږ هغه دښکلې اوبدرنګ نوم کيسه په هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناويلې پاتې شوه.

نژدې يوه مياشت تيره شوې وه چې په يوه توده ورځ موبيا له يوه اوبله هماغه شان پوښتنې پيل کړې، داهغه شپې ورځې وې چې په هغو کې هندکيونجونو د دپياولی دشپوورځوروژې نيولې وې. نن ددغو ورځو دريمه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله يې زه وليدم له لرې راته موسکۍ موسکۍ کيده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره يې رانه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستا ښکلی نوم...؟

ما بیاهم زړه ونه شوکړای،یوازې له یوې لنډې موسکا سره مــې هماغــه ځواب ورکړ:

ــ زما نوم... زما نوم ښکلی نه دی...

راته ویې خندل اویوځل بیایې دتوروجادوګروسترګو په نــازې کتــوکې ترهغوی یې چې څه ویل ورخمارخمارکړم... خو شونډې یې سره وغوړیدې:

- ته خو یې ووایه...

څوشیبې مې یې په کتوکتو کې ځان هلته اودلته ډوب ډوب کړخــو نــه شوه، کاته یې دومره راباندې درنه شول چې لکه دعصرظالم امریکایی واکمــن غوندې یې امرکاوه چې باید ویې وایم، ځکه مې له خولې ورته راووتل:

ــ ده و... دولت خان...

ــ څه شی؟

ما زرورته تکرارکړ :

ــ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه یې راته وکتل، شونډې یې په غاښوکې راته وچې لمبې کړې داچې دزړه وې اوکه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره یې ترخوله راووته:

-پټان، پټان خو به نه وې؟

- هو، پټان یم، پټان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته یې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې ته یې ځان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ویل:

ـ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بیاله ډیره قهره خنداورغله، راته موسکی شوه، فکرکوم چې زما ساده ګی ته به یې داځل په دومره زیات قهرکې خندا راغلې وه، چې دوه ځلې یې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

- پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته یې بیا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې اندیښنه پریوه خوا کړم بیا مې زرخپله خبره تردې ړومبی کړه:

- اوس خو ته هم راته ووایه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شیبې یې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چې تابه وې که یې زورراباندې رسیدای،ښایی یوسپک یا دروند سوک خویې په خوله راکړی وای... په وروستې ځل یې په ځیرځیرراته وکتل،رانه روانه شوه، یوازې لکه چې مهربانی یې کړې وي، سرېې راپورته کړاوخوله یې راباندې راخلاصه کړه:

ـ زه تاته خپل نوم نه وایم... زه ستا له نامه ډاریږم... هوستا له نامه... داسې لکه چې په پیل کې دټاګورپه کابلی والا کیسه کې وړوکې مینو له پټان اوکابلی څخه ډاریږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګــډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرې راته وکتل رانــه روانــه شــوه، زه یــې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایــاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې مونږ خولکــه مغلــو، ترکــانو، ایرانیانو اونورو قومونوغوندې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیاېې ولې زما له نامه سره لکه بریښنا چــې نیــولې وې دومره سخته ولړزیده... زه په همدغــه ســوچ کــې وم، چــې هغــه بیرتــه پــه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښــمانه شــوې وه، لــږ غونــدې راتــه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ــ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ــ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې ســړي تــه شــته اوعــزت وربښي...

ــ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څــه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پــه وروســتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې ســره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنــي، لــه هغــې ســره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې... اوخورا..

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکــو لــه ډیرولویوجشــنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودتولو خلکو... ځکـه هنــدوان وایـــي چـــې ددوی څښـــتن رام پـــه دغـــه ورځ وکـــولای شـــول چـــې لـــه څوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راوڼ په مکراودرغلی سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راوڼ) یـــې لـــه منځـــه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلــي تـــه وروځـــي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغـــه لـــوی ویـــاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایی او پـــه پـــرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترڅ کې ټـــول خلـــک تیـــرې ترخـــې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښۍ څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشـــالیوپه لورهرڅا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتی پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوی وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپـــراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتـــه ونـــې کلـــه هـــم دمرغـــانو لـــه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هـــره شـــیبه کـــې خپلـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرې وايي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هيلو په لورسندريزهوډ اوپارانه په مينه مينه وريادوي...

زه له ښوونځي څخه راووتم، هلته مې دام تروني لاندې ګام ونيو، چې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګيدې، نجوني يې پرخپل ځای پريښودې اومخامخ يې له سمې لارې پر يوه خوا په ګنوشنليوکې لکه کورنۍ غرڅه زما پرلورڅان راواچاوه. لا ماته رارسيدلې نه وه چې له ليرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام تروني لاندې دکيناستو لپاره ځای نه و، ځکه يې له رارسيدو سره سمه هيله وکړه چې بايد هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسيوری لاندې کينو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وويل:

ـ درځه... کيدای شي هغه ګلوله به موږ غواړي...

راته موسکانه شوه اوپه حيرانۍ سره راته وکتل اوراته ويې ويل:

ـ ته هم په دغو ټکوپوهيږې؟

ـ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ـ ولې له ناچارۍ؟

ـ يوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کيناستو، لامې سم ورته کتلي نه ووچې له مايې پوښتنه وکړه:

ـ تا زموږ دديپاولۍ دخراغونودجشن ننداره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ــ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خـو پوښـتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شـم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ــ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځي هغه له سره په زړه کې مـه ساته...

ــ ولې که یې وساتم نوځه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله پـه زړه پیتـې کیـږي اوکلـه کلـه یـې سوځوي هم...

ــ یوازې په زړه؟

ــ هوپه زړه، رښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډیرلوی زړونـه لـرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کـې سـره تلـولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورتـه وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ــ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کولـه چـې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې سـیتا دراوڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له منګولو راویوسته... هغه به څومره ځوریدلې وي اوپرهغې به څومره غمونه تیرشوي وي او...

زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې په کړیس کړیس هغې ته دومره په زوره زوره وخندل چې هلته وړاندې یې نجونواوهلکانو هم دخنداشورواورید ځکه یې ترډیرو پورې زموږ پرخوا راکتل، دې له یوې خوا خندل اوله بلې خوایې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کین لاس کې نیولې وه، چې وروسته یې راوشکوله خپل مخ ته یې ونیوه اوخپله خندایې پرې پر یوه خوا اوبله خوا غولوله، بیایې شونډې سره وښورولې اودرامداس جي دخبرې په لړکې یې وویل:

ـ هو، ډیره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځای وای څه دې کول؟

ما ځان آرام ونیو، خوداهم راته موسکۍ وه، دې بیاهم لکه چې زما سادګې ته خندل، ځکه یې له خندا خوله نه ورټولیده. لاهم راته موسکۍ وه، چې ما ځواب ورکړ:

ـ که زه دهغه پرځای وای، ښایي چې سیتا مې هلته ډیره نه وای پریښې، اونه به دومره موده ورباندې تیره شوې وای...

- نوڅه دې کول؟

ـ زما پښتو خو امرکوي چې یامې زرتر زره راوڼ واژه اویامې ځان...

بیا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشویې لاس نیولې وو اوراته شنه وه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ رښتیانې پټان همداسې وی، ته رښتیانی پټان یې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راویوست، هغې ته یوه بلــه خبــره ویــاده شوه،پرهغې له خندا راولویده اوپه جدی خبروشوه:

ـ ته پوهیږې چې په هندکې یوډیرلوی پښتون ننګیالې دولت خان هــم تیرشوی؟ دهندوستان په تاریخ کې دهغه نوم لکــه دســلطان بهلــول لــودي، سلطان سکندرلودي،شیرشاه اوسلیم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ـ نه پوهیږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې یې لری راتــه ویې وایاست...

ـ زه هم په دې باره کې ډیره نه پوهیږم، خو زما انې دهغه په بــاب تــل مورته کیسې کوي اوهغه تل وایی چې زه دهغه له نامه سره مینه لرم...

-هغه څه وایی؟

ـ هغه وایی چې: دولت خان په هندکې دداسې بریمن پټان نوم دی چې تل یې دتیري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډیرمهربانه اوپه انسان مــین پټان و. دخوارانو پرحق یې تیری نه کاوه، کونډې اویتیمان یې له تیریــو څخــه ساتل، پریوه خدای یې دزړه له کومی ایمان درلود، اوټول انســانان یــې دهغــه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپین پــه نامــه دخــدای بندګان ځورول، اونه یې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی یې وځــورووي. دهغــه لویی په دې کې وه چې هرځای به خلک له تیری اوظلم څخه په تنــګ شــول نوبیا به یې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسیدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پـــه رښـــتیاهم پـــه هـــم هغـــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ویلی وې، کله یې چـــې دهغـــې خبرې پای ته ورسولې نوبیایې خپله خبره وکړه چې:

ـ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښیږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پیداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ـ چې داسې وه نوبیا دولې په لومړی کتنه کې زما له نامه سره...

ـ ځکه چې موږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډیرنورڅه هم لولو... لکه زورزیاتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به یې انا تل ددولت خان په باره کې کیسې کولې اوهغـــه بـــه یې په درانه نوم یادوه، دې به داهم ویل چې:

ـ زما انی کله کله داهم وایي چې زموږ په اوسنیوکتابوکې کله کلـــه بـــل څه سړی اوري داسې چې هغه پر موږ ښې نه لګیـــږی، ځکـــه نودغـــه کتابونـــه دزړونوخبرې نه وایی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په یوه ټکی ښه پـــوهیږم اوهغه داچې هغه تل موږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونـــه مخکـــې پردغه خاوره باندې یودولت خان تیره شوی، خو یوزړه، سل زړونـــه او زرړونـــه تراوسه دهغه نوم په مینتوب سره یادوی اومینه ورسره لري...

نژدې لوړمازدیګرو چې زموږ دکیسوخبرې هم کرارکرار خپل پـــای تـــه ورنژدې کیدې، دهغې دزړه په ډیرو خبرو کې یوه داهم وه چې په هغه ورځ یې له خولې راووته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه پوهیږم هرڅل چې تاته ګورم، له یوې خـوامې پـه زړه کـې کلـه دکرکې یوه درنه څپه راوپړکیږي، خوله یوه ډیرلنډ مهاله وروسته مې بیـا پـه زړه باندې دمهربانې څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې دیوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هـم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنایم چـې فکرکـوم دازه خپله یم، زه تاپیژنم، ته مې لیدلې یې، اوداسې راته ښکاریږي چې ته زما یـې اویامې هم دروح اوهیلویولیونې څورونکی... کله کله بیادیوه بل احسـاس پـه ترخ کې ستا یوه بله څیره وینم، داسې چې څه درسره لرم، یوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له یوه اوبل سره شریک یو... فکرکـوم چـې زمـا اوسـتا ترمنځ یوسیند،یوسمندر داسې هم شته چې زما او یاستا له سـاړه زړه څخـه راوځی اوله یوه درده وروسته یا زما اویاستا دزړه له تودو سـره ځـان یوکـوي اوبیا یاستا اویا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مینه مینه بهیږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې یـې، داسـې چـې نـه دې ایستی شم اونه دچا ته وربښوولی...

ماښام و، ړنګي ړنګي ستوري، دآسمان پرسینه په یوه اوبلـه خـوا کـې راوختل، چې ما یې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کـړ، ورتـه ومـې خنـدل اودزړه له کومې مې خپله وروستۍ تسلی ورکړه:

ته پوهیږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکـې، ډارونـې، اوځـورونې لـه ډیروپخواڅخه ترموږ پورې راوړې چې ترډیروپورې بـه لاوي، ژونـد دانسـان یارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره یې خپله کیسه تریادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستې زیږولی شـې اوهـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايی خو دښمني يـــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغـــاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يـــارانې پـــه تـــرخ کـــې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه کې بنگـــړي ماتيږي ». هوبنگړي... !

سره موسکی شوه، قلم يې له خپل بکس څخه راويوست او زر زريې په خپله کتابچه کې زما دغه پښتووينه په ديونـــاگري (دډيـــوه پلـــوو) ليـــک کـــې وليکله:

په يارانه کې بنگړي ماتيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلۍ وه، توروېښه، تورې سترګې اوترټولـو مهمه خبره لوړ قد يې په ټول کالج کې بې ساری و. ما چې پـه لـومړي ځـل دا ولیده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نـه وي رالويـه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطـن بـه وي ... اودلتـه بـه درس وايـي اوماغوندې به په دې پراخه دنياکې دخپل کلي کورمځکه ورته سـره تبـۍ وي اويابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پيژنـدګلوي هم په همدې پلمه وشوه، يوه ورځ يې دکالج ددهليز په هغه سر کې يوه ښکلې سندره پيل کړې وه، رښتياهم چې هغې سندرې يـې پـه هغـه پـراخ اواوږده دهليز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنيږدې شـوم لکـه ديـوه ښـه لاروي اوريدونکي په شان مې يوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ــ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په ليدويې خپله خوږه سندره هم په ټپـه ودروله، له هغې ورځې وروسته به يې راته کتل اوله لرې لرې به راته موسـکۍ وه.څوچې زموږ پيژندګلوي زموږ پـه کيسـواوزموږ پـه ناستوپاسـتو اونـازکو يادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهيدو...

دوې درې ورځې زموږ په تيره کتنه نه وې تيرې چې بيايې يوه ورځ لـه کالج څخه راويستم، که ما هرڅومره ورته وويل چې زما درس لا نه دی خـلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی... زه باید ټولګي ته ولاړشم... خودې ترلاس ونیولم او همداسې راته ګده وه چـــې :
ژوند یوه یارانه دی، فکرمه پرې کوه، په یارانه کې خامخـا بنګـړی مـاتیږي... څوشیبې ګرځو یوه یوه پیاله دشدو چای څښو بیاد ستا هم الله مل شي او زمـا هم...

یوې اوبلې خواته وګرزیدو، دبنګړو دماتیدو اویارانې خبره یې لاهم لــه خولې نه لویده اودچا خبره خوله یې پرې خوږه وه. له چایخونې څخه مو تاوده چایونه راواخیستل اوترونولاندې ورته کیناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له یوه اوبل سره په خبروشــوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شیانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اویاهم ددې ځاني شیان وو او پرما یا دې یې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغـه برخــه کې موږ له یوه اوبله ګرد سره بیل اولرې وو... نن یې هــم یــوه همداســې نــوې پوښتنه رابرسیره کړه:

ــ ته مسلمان یې؟

ماورته وخندل:

ــ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ــ یوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ــ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقیدې دپلوي نوم نه وي...

سریې راته وښوراوه اوراته ځیرشوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ وايي چې تاسې دنورو مذهبوله پيروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې يې او...

ــ څوک وايی؟

ــ زمونږ تاريخ، دنورو باورنوپلويان، ستاسې دباور خلاف...

ــ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښيږي؟

څوشيبې سره په فکرکې شوه، بيايې له خولې راووتل:

ــ هرڅوک چې پيدادي خو خپل کار لره کنه...

ــ ولې؟

تورې په ښودرنې سترګې يې يوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پــوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وايی، خوزما له خولې کيــدای شــی لــه درده بــه وه،راڅخه ووتل:

ــ زمونږ په باره کې داټول څه هسې جوړې خبرې دي...مونږ دمينـــې پــه خاطر، درښتينې مينې په خاطر، ديوې مينې په خــاطر ژونــدي يــو، اوهرڅــه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ــ هغه به کومه يوه مينه وي؟

ــ يوه مينه، يوه واکمني او يوازې يو...

له دغې خبرې وروسته يې په ځيرځيرراته وکتل، زما لاس يې په خپــل لاس کې ونيو، زما دلاس ګوتوته يې وکتل، يوه يوه يې ترخپلو خــوږو ســترګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره کړه، هغو ته یې هم لکه چې ماته به یې په ځیرځیــر کتــل پــه ځیرځیــر وکتل، داسې چې تابه ویل اوس زماپرځای له هغو سره خبرې کــوي، ښایســته شیبه یې داکاروکړ، بیایې سترګې ما ته راپورته کړې اوویې ویل:

ــ یوه مینه، د یوه واکمني او یوازې یو...

زما خبره لکه چې ښه پــرې ولګیــده کــه څنګــه، دهنــدوانودباورنواو خدایانوپه اړه یې وړې وړې خونرمې خبرې راپیل کړې، اوس مې مخې ته لکــه دهندې ګروهی ښوونکې داسې ودریده، اوما یې دغه لاندې کــوچنی لکچرتــه دزړه له کومي غوږ ونیو:

زموږدخلکوباورداسې دی چې زموږ هیواد دیوه خدای اویــوې هســتې هیواد نه دی، خو دیوې (مینې) هیواد دی، ځکه زموږ خلک، زموږ شاعران تل داوایی چې زموږ هیواد دنیکمرغې اوخوشالۍ هیواد دی، زمــوږ دغــه پراخــه ځمکه دتلپاتې خوښیومورده، دلته چې دخدایانو شمیر زیــات دی دهغولامــل دادی چې زموږ هند دخدایانو دمینی اوخوښی استوګنځی دی ځکــه نودلتــه خدایان خوشاله دي اوله دغې ښکلې ځمکې سره دزړه له کومی مینه لري...

هغې په رښتیاهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن کــې درلــودې چې که چا تولې اوریدلای دهغو له پاره دشپوشپو اړتیاوه... خوپه دغــه شــیبه کې ماځان دهغې په خبروکې ورواچاوه...

ــ ګوره اصله پوښتنه دې له یاده ووته...

ــ کومه پوښتنه؟

- تاوویل چې ګواکي موږ له نوروڅخه کرکه کوو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ډېره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کیږي... زه کیدای شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقیدو پلویان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکی شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکی ســمه خبره یې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ــ اخ چې دځینوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نیولای...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې له مذهبوڅخه یوشمیر داورکمیسونه جوړ کړي،

لومړی خودې ته زما خبره یوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ویل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ږنګه بنګه ځینه....

کله چې مادالنډۍ ورته وویله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بیا هم په قلم پسې تلولۍ شوه، قلم له ماسره په لاس کې تیارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ یې زرولیکله، څوڅواري یې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې یې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې یې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګید، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث یې هم په کــې ډوب کړ... ځکه یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه خپه کیږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروبانـــدې خواشـــینی کړم. یوازنۍ خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له یوه اوبله پټ نه کړي،یـــوه اوبل ته یې ووایو، دوی یوبل ته ورنیږدې کیږي، هغه واټنونه چې انســـانانو پـــه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاســـته سره له منځه هم یوسي... خبرې تل د فکرونو صیقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼایي ورکوي اوپه خپلې دغـــې رڼـــایي ســـره یـــې ترتیـــارو ورهغې خواته پورې باسي...

زموږ دعاشقانه محفل خبـــرې اوس دیـــوې درنـــې فلســـفی لمنـــې تـــه ورغزیدلې وې، زه پوهیدم چې هغې ته یې لکه دتریاکی ناروغ په شان خونـــد ورکاوه ځکه یې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له یـــاده وتلـــه، اومـــا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کیږم، زما ذهن هم صیقل ته اړتیا لري، زمـــا ذهـــن هـــم تیارو داسې رانښکیل کړی چې زه هم ورته حیران یم... خوپام ته هـــم پـــه اوږو کې وینښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناخرګندو خبرو په ورا کې پـــه زوم پسې مه لیږه...

لکه چې زما خبره یې یوڅه په غوږو درنه ولګیده ځکه یې په حیرانتیـــا سره راته وکتل اوویې ویل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه یوه اوره...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې خپلې نیمګړتیا ته پام شو ځکه یې زرلاس زما پراوږه کیښوداوسره موسکۍ شوه:

ـ ډیره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوږیم... که مې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، له خپل بکس څخه یې دمتایي دوې ټوټې راویستې، یوه یې ماته ونیوه اوبله یې خپل خانته په خپل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وویل چې متایی، ما دمتاتې نوم اوریدلی و، خو په مانایې نه پوهیدم چې خوږې ته وایی، زموږ په غزني کې به چې کله هندوانو متایی خوړه موږ ته یې خوند نه راکاوه، په دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چې لکشمي مخکې راته کیښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان یاران رایادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخیسته او خدای مې ورته یادکړاولکه چې دې لږ لږ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پیل وکړ، هغه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مې داسې چې ددې له پاره دپوښتنې ځای پیدانه شي په کرار وویل:

ـ باید که زهرهم وي ویې خورم ځکه چې یارد یار له پاره خوري...

راموسکۍ شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې هم پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ تاکله پخوا هم هندي متایی خوړلې وه؟

ـ هو، ولې نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ چیرې اوکله؟

ـ تیره اوونۍ دحضرت بختیارکاکي په مزارکې یـوې زړې ښـځې راتـه ونیوه اوومې خوړه...

ـ بختیارکاکي څوک دی؟

ـ هغه دهند په لتو باندې داسلام یونومیالې صوفی تیرشوې...

ـ دهغه مزارچیرې دی.

ـ دقطب منار لویدیخ ته په مهرولی کې...

ـ هو، ما هغه لیدلی خو په دغه نامه یې خلک نه یادوي...

ـ کوم بل نوم لري؟

ـ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې یې صـوفی ســنت بولی، دهغه یادونه یې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته یې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډیر پورته کړي وو، خوله دې سره یوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســیره هندوان، سکان اود نورو عقیدو پیروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ـ ولې ته خپه کیږې چې که دنورو عقیدو پلویان هغه ته ارادت ولري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځــی، وګــوره څــومره خلــک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی یې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لــه خپــل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یــوې اوتلپــاتی مینــې سره... زمونږ پخوا نو مونږ ته داخبرې ډیرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهیږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بــاوري یــم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو ورو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږې چې په هغوکې څــوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مســلمانان دي؟... مینــه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای مونږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کــې نــه ویلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي فکر کاوه چې زه داټولې خبرې له ډېره قهره کوم، خو داسې نــه وه، لږ سره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ــ په خبرو دې پوهيږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پــه دغه دې پوه نه شوم...

ــ خيرپه دې به هم پوه شې...

ــ څنګه؟

ــ که موږ داسې وای لکه چې نور زموږ په باره کې فکر کوې نو بيابه مــوږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ويل:

يارمې هندو زه مسلمان يم   ديارله پاره درمسال جارو کومــه...

کله يې زما له خوا داټيکې واوريده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نــه پوهيده څه وکړی، په وارخطايی راته وويل:

ــ داجادوګرې سندرې تا دومره چيرې زده کړې... يوځل يې بيا ووايه...

- ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ــ مهرباني وکړه، يوځل يې بيا تکرارکړه...

ــ يارمې هندو....

څوځوځلې يې لکه ليونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه يې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې ځانګه دهغې له پاره همداســې زمــا ترســررا تاويــده اوتاويده، داسې چې له ډېرې مينې يې غوښتل زما سر پــه خپلــه غيــږه کــې ونيسې او... خو داکار يې ونه کړيوازې يې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته رښتیا دولت خان یې... تاسې چې څومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مینې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ایجاد ګربه نه وای... زمانې ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لویی خبرې کوي...

ما که هرڅومره ورته وویل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پاڼه سترګو ته وښوروله، ترلاس یې ونیولم اوله هغــه ځایــه یــې پورته کړم... لمرنوي د مازدیګر په ټنډه زیړي سلامونه کول، چې مورږ دام دونې له سیوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سریې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې یــې پــه نازک خوږیرخواږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

یارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

یارمې هندو... یارمې هندو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودمیلو موسم له سپتمبرڅخه وروسته پیل کیږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطن کې دترخه ژمې له ښکیل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنۍ وي،دلته له ګرمیوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شـپوورځوکې هم ګرمي اوهم درانه برساتونه پای ته رسیږي... دډیلی په ښارکې هم دغه شپې ورځې دمیلوورځې وي، په دغه ښارکې دمیلوترټولو ښـکلي ځایونـه، هغـه تـاریخي ځایونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې یادګارونه بلل کیږي... اوس ټول هندوستان یوه خـوا اودغـه تـاریخي اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري یادګارونه په خپله ټنډه نه درلودای، ښایي چې هندوستان به کله دهند اونړې دسیلانیانو له پاره دپاملرنې وړسیمه نه وه، که تاج محل غوندې دمینې یادګاردغه هیواد نـه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هیوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنـري وړتیـاوو تراوسـه هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکــه لــه لمرســره مینه هرچاته څرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمی غوښتل چې ما دډیلی پــه تــاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونۍ کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځــي، کــه څــه هــم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشــم. دیکشــنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویی په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کلــه چــې هغــې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویی او لوړتیاتــه کتــل، خــورا ښــکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویی په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغــه شیبه کې خدای شته دهغې دنندارې پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتــو دهغــې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونــه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښــکلی پښــتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په ننداره وو چې ما تاته کتل...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ترډېرو پورې دهغه مينارلويۍ اولوړتياته وکتل اووکتل، کلـه چـې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته يې وکتل، سترګې يې له اوښکو نه پوهيږم چـې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې يې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوړه يې خپـل لاس نيـولې و، پـه ژړغونې اکريې راته وويل:

ـ ما دلومړي ځل له پاره دغه لويې د دغه لوی اوګې ډيلی په زړه کې نن وليده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پيداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلـې وه، دايوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کـې چـې دډيلـی ښـار اوسـيدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب مينارليدلی و اونـه پوهيـدل چـې داکله اوچا جوړکړی دی. بشيراحمدخان زموږ په ډله کې يوبل کاکـه ځـوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی ميناردجوړيدوپه اړه پوښـتنه وکـړه هغـه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ويلـی چې داد انګريزانو په دوران کې يوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شيبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس يوبـل شـان احساس مل شوی و، هو، يوبل شان داسې چې سړی پرې پوهيـده ددې دغـه دروند احساس له يوه درانه افسوس اوارمانجن دريغ سره ملګری دی، داسـې احساس چې زه هم نه پرې پوهيدم... په دې چې هغې په خپل هغـه احسـاس باندې خپله خوله پټه نيولې وه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډیلي دیوه لوی واکمــن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دې هــم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونیول، ما خپله دعا وویله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکۍ سوه، اوهیله یې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وویل هغه دې ته هم ووایم: زماله پاره دهغې دغه شــیبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شیبه، هغــه انځــور: ښــکلې دنګــه ونــه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پــزه، ښــکلی غــاښ، هماغــه شــان لکــه چــې دپښتونومیالی شاعرحمید ماشوخیل کله چیرې له چــا ســره لیــدلی وو، اودا اوس یې دالله دربارته دواړه لاس نیولي دریدل، ما ته دغه انځــور یوبــل شــان انځور راکړ، هیڅ مې ورته ونه ویل، یوازې مې ورته کتل چې دې بیا راته وویل:

زریوڅه راته ووایه، لاسونه مې ښوری، سترې شومه...

مابیاهم له یوڅه کتو وروسته ورته وویل چې له پاک خدایه دډیلي دغه سترتولواکمن ته دبښنې غوښته وکړه اووایه چې ددغه لــوی پاچــا ځــای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ویناکې دهغه لــوی پاچــا لپــاره همدغــه دعــا وکړه...

ـ ای لویه اوبښتونکیه خښتنه....

څوشیبې یې دهغه ستروااکمن قبرته په ځیرځیروکتل، هغه دزمــا نــې دیوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له مورږ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هیڅا هم چا ته نه ویل چې دلته اجازه نشــته... دلته مه ګرځې... چې دادهندوستان دسترتولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنګانو پرته دبل چا ټییکــه نــه وه، اوهغــه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انیٍ هغه خبره وریاده شوه چې دې ته یې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډیلی ښارته پرتــه لــه اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره یوازې دی چــې زاړه قبرته یې زموږ ژړا راځی اوموږ یوازني څوک یو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سړې فضاته راتنګ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وویل:

ـ ما مې له موره داخبره اوریدلې وه چې په دنیاکې له یوه خدایــه پرتــه نورڅوک لوی نشته، لویی یوازې له هغه سره وړده، دانورې لویی دڅوورځودي، وګوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن یی هغه خواخوږې،لویي او هغه پــرتم چیرې دی چې دغه نړیدلې ګومبزه یــې ورجــوړه کــړې... ټــول کــال دهنــد برساتونه وربانديې اوری، له یوه خدایه پرته یې نورڅوک نه غږ اوری اونــه یــی هم څه پروا لرې... هرانسان باید هروخت له ځان سره په دې بــاوری وي چــې یوه ورځ داسې وربانديې راتلونکې ده چې یوڅوک ورته ویلای شي:

یووخت پاچا وم اوس ملنګ ددنیاشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنګه راپه دې خوا شو، روان وو، چــې پــه زړه کې یی یوه بله ورتیره شوه او له مایی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ دولته... راته ويلای شې چې کله سړی مړشی سوځيدل يی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې يوپه يو له اوريدنګ سره سم حيران کړم،نه پوهيدم چې څه ورته ووايم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ــ تاسې ته سوځيدل اومور ته ښخيدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومور ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ويلای، په دې چې زه تردې زيات په دغــه اړه نه رغيدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بياهم له ماهيله لرله چې زه بايد يوڅه ورته ووايم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چـــې داغــوره دی اوياهغه... خوماهمداورته ويل چې ستاسې يې هغه اوزمور يې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ــ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دليل مې اوريدلی وي، غوږ مې ورته ونيــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وريدل، هغې همداويل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره يوځــای کيــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوځه نورې هم يې راته وويلې، خو زما له پاره بياهم ډيرځه نوي په کې نه وو، راته موسکۍ شوه اوپوښتنه يې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کې څه نه راته وايې، تا خوتل زما يوه خبره هم بې له ځوابه نـه ده پريښې، اوس څنګه چوپ شوې، زه پوهيږم چې ته له سوځيدو څخه ډاريږې، وګوره زمـوږ هندوان څومره ميړني، څومره زغمونکي دي چې اورترورستې لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوتروروستۍ لمبې پورې يې له مينـۍ سـره يوځـاى زغمي...

پرې يې نه ښودم، څومره مې چې ځان يوې اوبلې خواته ناګـارکړ، ونـه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم يوڅه ويل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولـه ورته ووتل:

ـ زما لپاره نه سوځيدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکې دايـوهم نـه واى، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامۍ هغو تـه ځان سپاري،که رښتيا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نـه خوښـيږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښيږي اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپاى پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بيايې کله هم پردغه خوا نه راپريږدى او نه يې په زړونو کې دومـره رحم شته چې ديوه درنګ له پاره اجازه ورکـړي چـې هسـې يوځـل خپلـې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراتوم لرونکوواکمنانـانوهم ظـالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دى اوکـه زمـوږ... دوى دواړو ته دنيمې لارې ناځوان ملګري ويلاى شو ځکه چـې دوى لـه مـوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زموږ دخوشالۍ په پای کې ډېره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستاېې خوښه...

په فکرکې راته ډوبه وه...نه پوهیږم چې په زړه کې به یې څه ورتیریدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره یوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمــا داخبره یې ومنله اوراته ویې ویل:

ــ ته رښتیا وایې، څوک اوڅه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښویادیږي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

زما اولکشمی ناسته پاسته ورو ورو یوه پرله پسې سلسـله شــوه، یــوه غمیزه شوه، موږ دکالج په شاوخواکې له یوه بل سره لیده کاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چــې کــه رښتیا ووایم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانی زمری نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند یې لکه آینه په تودو اوسړو دواړو کــې راتــه خولې خولې کیده. خودهغې دغه حالت هم نه شوای کولای چې زما داحساس لیونتیا راوپاروي، ځکه مې دځان له پاره امن اوخوندیتوب په دوراندیشی کــې لیده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سکې ماته یوازې خپله یوه خوا راښوده. دهغې په کړو وړوکې، دهغې په ښکلاکې شهوانی اوشیطانی تلوسې زما فکراو احساس نه بدرګه کاوه، ان چــې دهغې په تودو تودو تلوسو کې زما احساس سړیده خولاتودیده نه...

په هندوستان کې هم لکه دلویدیز غوندې دجمعی ورځ رخصتی نه وي، ښوونځی اوپوهنتونونه خپل کارلکه دنورو ورځوپه شان په عادی توګه ترســره کوي، همداسې دمنې دجمعی یوه ورځ وه، سخت شمال لګیده چې مــوږ دواړه دیوه کتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ کې مو ځــه دویلــو لــه پــاره ونــه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم که شپږم منــزل پــه بریښــنایی زینــه کــې ورپورته شو، په بریښنایی زینه کې مخامخ لویه هنداره وه، موږ دواړه هغې تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ ودريدو، خو داسې ښکاريده چې هغې هنداري هم زماشــډلي اوزيــړې څواني ته دلکشمي د پی مخې اوښايسته څوانې په پرتله هرکلــی نــه وايــه... دزينې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودريده... مور ترې راووتــو، مخــامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پريوه ميزباندې يــوه اوبــل تــه مخــامخ آرام کيناستو...

شمال يې ويښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همــدا اوس ځوشيبومخکې دچا دمينې لاس دهغې د زلفوله تــاو راتاوځخــه را وتلــي دي، ډيلی په کال کې يوموسم همداسې لري چې په جنکيوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چــې دلته څوک څوک نه پوښتي، دلته لکه زمور په ملک کې څوک په چا پسې پلته اوځراغ نه وي، دلته ژوند په رښتياهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولــه روان دی، اوهرڅه يې يوازې په زړه تيريږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نــه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وايی اوځان داورپــه لمبوکې دمرګ تردمه ځايه رسوي، هلته له سندرو لويږي... خوانګازې يی زربيا نه آراميږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتويی دمجلــي پــانې اړولې رااړولې ورياده شوه:

ـ هو، رښتيادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغــې راتــه وويــل چــې دولت خان ته مې سلام وايه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتيره شوه، نه ليدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ډېره مننه، دهغې يې له سلام سره څه دي، ولې يې نمستې نه ويل؟

ـ تاسې سلام واياست، مورږ نمستې، هماغه يې وايه...

ـ مننه، زما سلام نمستې دواړه ورته وايه... يوه ورځ بــه يــې ليــدو تــه ورځم... اوځان به ورښيم...

ـ هو،هغې هم وويل چې يوه ورځ يې راوله...

په لکشمي هغه په رښتياهم ډېره ګرانه وه ددې په وينا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کيناسته اوپاڅيده، ځکه هغې به تل ويل چې دا له هغــې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغــه يــې هــم ورتــه وايــی... يــوه لــه هغوتيرويې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ـ زه هغه تل ګروم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خــاطر له هغې سره مينه لرم، داچې پرما تيريادونه ښه لګيږي دهغې ليدو تــه ورځــم اوپه شپوشپويې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نيسم اويايې ترې ليکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ـ په ليک لوست پوهيږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حيرانتيا راوپاروله ځکه يــې پــه جــدي توګــه ځواب راکړ:

ـ هو، هغې ډېرڅه ويلي، هغې کمبريج هم پــاس کــړی، ډېرڅــه يــې ليکلي دي اوهغه په ډېرو خبرو باندې ترډېرخلکو ښه پوهيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شيبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غونډې په پټوسترګو دپخوانو کيسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې به يې يوه نوې خبره زموږ په باره کې اوياهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نن هم دنوې خبرې ياددې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په دغه اوونۍ کې يې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وويل:

ــ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سره تراوسه زما ددولت خان کيسه پای ته نه ده رسيدلې، دهغې دولت خوښيږي، دهغه په اړه کيسې کوي، په دې چې ددې انا وايي هغه ددې دانا هم خوښيده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوريدلي وو، خو ددې هغه ټولې اوريدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کيسې خوښيږي، له هغو سره يې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسته ده، هغه ددولت خان کيسې ماته وايي اوزه هغه بيا خپل دولت خان ته وايم... مانا داچې له دولت خانه تردولت خان پورې...

ما ته يې پوښتنه راپيداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ستا دولت خان؟

دې زر راته وويل:

ــ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ویل چې دولت خان لوی اوبریمن جنرال و، خو دریغــه چــې یــوه خورا لویه غلطی ترې وشوه...

ـ هغه څه وه؟

ـ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نــه وای اســتولي اودهغه پرځای یې ابراهیم لودي خپل تیروتنــو تــه ځیرکــړی وای، نوبیــا بــه هندوستان دپردیومنګولو ته نه لویده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کــړ، غوښتل یی چې پر خپل لاس یې دډیلي پرتخت کینوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اویاهم ناروغه کړشو، ترډیلی پورې راونه رسید، بابرچې دده په پله ډیلی ته راوخوځید هغه دده له برکته دډیلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کیسه کوله، لایې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه یې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغــو کــړو وړو وروســته هندوستان ته راغلی وم یوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لــه راتګه خورا پخوا تیرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تیرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ـ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دڅو شیبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس یې دمیزپرسر زما لورته راوغــزاوه، داســې چــې غوښتل یې څه راته ووایي، لایې موسکا په څیره اوشونډو کــې غــوټۍ غــوټۍ کیده، چې ترخوله یې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ فکرکوم ډیرخپه شوې، خپه کیږه مه، له دغې کیسې په سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راته کتل چې په خپلو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ــ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وويل؟

ــ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درته وکړم، خو ته دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاره شي...

ــ مامې لاس دهغې پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ــ ډیره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ــ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ــ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داسې قام و او دی چې لویی واکمنې رنګولای شي، دوې ډیرملکونه اوډیرې واکمنې له نورو نیولې، خو ترډیرویې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداسې زر بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاقه کیږي هم، هغې وویل چې کله دوې خپلې دغې بدمرغۍ ته دحل لاره پیداکړي، تردوې به هوښیار اومهذب ولس په نړې کې بل نه وي...

رښتیا رښتیا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددلیل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتینې فلسفه ما ته غړوله زه یې په فکرکې ډوبلوم، یوازې دهغې تورو سترګو ته مې کتل، خولې مې نورکار نه کاوه ښایی که زما پرځای بل څوک هم وای،همدغه اکربه یې مل وای اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې کیده... دهغې نازکو شونډو ته مې په ځیرځیر یوازې کتل،اوپه فکرکې راتیره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وکتل چې نورې هم ډاډول درنې اوزیږې خبرې په کې شته که پای ته ورسیدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شوه، چې زه رښتیاهم ددې خبرو یوڅه سوچې غوندې کړم... له ځایه اوچته پورته شوه، داوړده دهلیز له هغه سره یې په څو شیپوکې دشدوچای دوې تودې پیالی په لاس کې رانیولې وې، یوه یې زما مخې ته کیښوده اوبله یې خپلې...

ــ وڅښه هوا سړه ده، تود تود یې وڅښه...

ــ مننه، هو داچای به زما سړه اروا یوڅه راتوده کړي...

ــ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له کومې هیله راڅخه وکړه چې نورنو ددې خبرو بنه په بله خوا کړي، خپل لاس یې زما پرلاس باندې کیښود، دهغې لاس تود و، داسې چې کله یې زما پرلاس باندې کیښود، ما ته یې هم تودوالي خوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس یې په خپل لاس کې کلک ونیو، راته ویې کتل وشرمیده... پرتورو سترګویې د ختلو بڼو دروند والی ما له ورایه لیده، داسې چې په خورا سختۍ سره یې پورته اوکښته کولې... ځکه یې دخپل زړه په تړوله تودوخه کې راته وویل:

ـ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااویادافغانستان دکوم سیند په آرامه غیږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ـ نه، ما یوازې داوړي په زړه کې دهغو دزړونو فریاد اوریدلی دي...

ـ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښیږي... آه، زما... آه...

لایې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کیده چې هیله یې راڅخه وکړه:

ـ داسې یوه ښکلې لنډۍ دې په یاد ده چې دم ګړې زما په زړه باندې راسیوری شي اوزما... یوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا یې په ژباړه کې زخمي زخمي نه کړي...

ځوشیبې مې په داسې یوه لنډۍ پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شی دهغې زړګې تسل کړي، یوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دویمه راغله هغه مې هم خوښه نه شوه دریمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مې دې ته ترخوله ور ووته:

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې هغې سمه وا نه وریده زریی ترخوله راووتل:

ـ څه شی، څه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډې هـم وکښــله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چـې څومـادې تـه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری یې په کتوکتوکې زما پرخــوا راپریوت، په مینه مینه یې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، ســریې راپورتــه کړ، په ځیرځیریې راته وکتل، سترګې یې سره وغړولې، څو مره یې چې کولای شول، دومره یې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تــه یــې زما دمشرې خور مینه ناک کتل رایادکړل، هو، دهغې چې کله به یې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بــه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غیږ کې به یې ونیوم، پــه یــوه اوبلــه خوابه یې ښکل کړم، زاری به یې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تــه ونه وایې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمي هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بریښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چــې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې یې څو ځلې نوره هم پــه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته یې کتــل اولــه ځــآن سره ګډه وه:

اور چې بلیږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به لیږي...آخر...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایې دویمه مسره نه وه ورپورې پتلیز کړې چې سترګې یې لــه اوښــکو راډکې شوې، غبرګې منګولې یې خپلو غبرګو سترګو ته ونیــوې، داچــې ولــې اودخه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه یې ماتــه هــم نــه ویل،او کله کله به یې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهیدم، چــې پردې دغې تیکی اغیزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شــوم،ځکه چــې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تیره وه، هغې نن له ما هیله وکړه چې ترکوره یې بايد بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومــه لاره ورغلــې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تیره وه، په هرتکی کې به یې یوه یــوه نــوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وایی دلته هم پټانان اوســیدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زیارت دی....

لا دغه لړی پای ته نه وه رسیدلې چې موږ ددوې کورته څیرمه ورسیدو، دلوېې بنګلې مخامخ یې دسړک په سر یوه لویه غریبه کورنې په چوپړې کــې اوسیده، اوټول عمر یې دهمدغه سړک پرسر تیرشوی و، دکورمیرمنې دخپلــې چوپړی مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچیانوســره خوشــاله ورتــه ناســته وه، اوربلیده اوکرارې کرارې لمبې یې کولې، موږ لا دلکشــمی دوې کورتــه نــه وو رسیدلی چې د اورلمبې یې ورو ورو تتیدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لــه کتو سره سمه یې لنډی په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان یی په دروازه کې دریدلې و، چې ما بیرته خپل استوګنځی ته راورسوي، دې له ما سره خدای پامانی وکړ، بیایی په یوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له سترګو الونيا کيده، هغــه ولاړه وه او لاپې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بليږي اخر مړ شی...

آورچې بليږي... آخرمړشي...

زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۶)

نه پوهیږم، څه مې لیکل، یوڅه خـومې لیکـل، پـه هغـه ورځ مـې ان ترماښامه بورې لیکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـانې پرڅولیکل شویو کرښو مې کیښودې اودمیزله سره پورته شوم، دکوټې دهلیز ته ووتم، نوې دسکنې ما ښام څپه راخوره شـوې وه، تیـارې کرارکـرار ځـان راغوړاوه، په دهلیز کې پښه نیولی غوندې شوم، زما کـوټې تـه مخـامخ زمـا هندي ګاونډي انند پرکاش اودهغه میرمن چاندني دواړه تاوده تاوده ګر ځیدل، زما یې هم تلوسه کړه، څوشیبې ددوی برنډې ته مخامخ ودریدم، دلتـه بـه زه تل دریدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډي اویادهغه لـه میرمنـې سـره لـه همدغه ځایه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودریـدم، خـو دوی خـورا بوخت راته معلوم شول، څو شیبې نه وې تیرې چې چاندني یوه ګیډۍ شـمې په لاس کې راووته، یوه یوه یې دبرنډې پردیواله باندې له دغـه سـره ترهغـه کتارکیښودې اوبیایې له یوې نرۍ دعا وروسـته هغـه ټـولې ولګـولې، شـمې ولګیدې، شاوخوایې ټوله رڼاکړه، دلګیدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلـه له خپلې همیشنۍ موسکا سره ودریده ما ته یې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشینی کیږه اوس یې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پـه خبـره ځـان خبرکـړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنـژدې لـه لـرې ښـه ښکاريږي، زه يې له همدغه ځايه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه يې نيغ ځواب راکړ:

ــ سپوږمۍ چې څومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کـه لـرې وي لـه نظره لويږي، پريږده چې نژدې يې درته ولګوم...

هغه له يوې ګيډۍ شموسره راغله، زما دکور تيـاره دهليزيـې هـم پـه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ــ وګوره شمې چې څومره نژدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې څـومره لرې وي هغومره...

مايې هم په ځواب کې وويل:

ــ خوچيرې دسپوږمې ځلا اوچيرې دشمې...

زريې خواب راکړ:

ــ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، سـپوږمۍ يـې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ويل چې ستانوم ډيرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وايو... نن مې هـم لـه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، څو شيبې لانه وې تيرې چې خاوند يې په يوه پتنوس کې څوډوله شيرنې اوحلوا رانيولي وه اوما ته يې راکړه... ده هـم زموږ خبرې اوريدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته ووایه چاندني رښتیاوایی که زه؟

ــ هغه خبره رالنډه کړه:

ــ تاسې دواړه رښتیاوایاست خونن به دچاندني ومنو...

ــ څنګه؟

ــ ځکه ته پوهیږې چې نن زموږ ډیره مبارکه شپه ده، نن لکشمي زموږ په کورونو ګرځی...

ــ لکشمي څوک ده؟

ــ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاکې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتیا اومبارکۍ په اړه نژدې یوکتا ب خبرې راته وکړې اودغه شپه یې له خورا نیکمرغو اودرنو شپوڅخه یاده کړه، په دغوشپوورځوکې هندکۍ روژې نیسی، کورونه پاکوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوکې لکشمي د دوی کره راځي، په ټولوکورونو ګرځي، ځکه خویې دوی په هرکلي کې شمې بلوي، اودخپلومرادو دپوره کیدوبرکتونو ته یې سترګې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلکشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډیرې مینې دچا خبره باغ باغ کیده، هغې یوځل داخبره هم یاده کړه چې لکشمي دشتمنیو ددنیا واکمنه ده، چاته یې چې زړه وغواړې هغه ورکوي... ما ته هم زما اولکشمي دلیدودلومړیوورځوخبره رایاده شوه چې دلومړي ځل له پاره لکشمي خپل نوم راته ویلی و اوماورته ویلي ووچې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لکشمي، څومره ښکلی نوم دی،

ـ لکشمي هغه چې سړي ته شته اوعزت وربښی... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ـ هو، هم هغه، خوزه غریبه یم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شیبوکې زموږ نورګاونډیان هم لاړل راغلل، هغوی هـــم چــې څه تیارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخیستل... شپه ښه راتیــاره شــوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهلیز په اوږدو کې لګیدلې اودنژدې سکنې ماښام دتورتم شمال به په یوه اوبله خوا په مینــه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هــم دمیزپرسر کیښود، لــه کړکــې مــې یــوې اوبلــې خواتــه وکتــل زمــوږ ټولــو ګاونډیانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکــی کــې ولاړوم،هغــه خبــره رایاده شوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک دډیروخدایانوښــه نمانځنــه کوي، درناوی یې کوي ځکه نوخدایان دلته خوشاله دي... زه په همدغه ســوچ کې وم چې تلیفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غــوږی مــې پورتــه کړه، پلارمې له کابله په لین کې و، زما دجوړوالي پوښتنه یې وکړه، دایــې هــم راته وویل چې مشرورورمې دادوه ورځی کیږي وسله والــو کســانو لــه کــوره ایستلی نه پوهیږم چې همدلته یې په ښارکې چیرې ساتلی اوکه یې شمالي ته بیولی دي...

په هغو شــپوکې پرکابــل بانــدې دغلواوســړي وژونکــوچې دشــمالي دغلوداړې یې په سرکې وې واکمنې وې... زما یې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکـه نوداډول ناوړه زيري هره ورځ زموږ ترغوږو يوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نـه؟ چـې بياتليفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خـو زړه مـې وکـړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داخل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه تـه مې دپلاردخواشينې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزريې راته وويل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کيښوده، زړه مې يوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغـو څـــو دقيقوزمـــا دفکرهرڅـــه ســـره ګـــډوډ کـــړل، بيامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډيانو پربـاماوادهليزو بانـدې شـمې بليدې اورناوويې هره خوا په سراخيستې وه...

زما دکور په دهليزکې هم دشموليکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تياروکې نښتی و، لاهم ســم نــه وم آرام شــوی چــې زمــا دکــوټې دروازه کرارکرار راوټکيده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې ورباندې وکړ:

ـ څوک؟

ـ زه (نری ښځينه غږ)

ـ تاسې څوک يې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ـ زه لکشمی يم...

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا زما خپله ټولګيواله لکشمي ګردسره په يادهم نه وه، خواوس مې چې دلکشمي نوم واورید په ټول بدن مې دچا خبره سرِه لره را ننوته، زمـا پـه ذهن کې یوازې د چاندني کیسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لکشـمی کله هم زما کوټې ته په داسې درنه اوتیاره شپه کې راغلې هــم نــه وه... یــوې اوبلې خو اته مې وکتل، هيڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په یوه خــوا شوم چې دروازه بيا په ټکيدوشوه... بيامې زړه نازړه غږ پرې وکړ:

- څوک یې؟

هغې بيا په ډيره ارامه ژبه ځواب راکړ:

ــ زه يم.

ــ تاسې څوک يي؟

ــ زه لکشمی یم...

که رښتيا ووايم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشیبې مخکې زمـا ګاونډۍ چاندنی اودهغې خاوند داخبــره کــړې وه چــې نــن لکشــمي دیــوي پرټولوکورونو باندې ګرځي، ځکه نو زه په همدغه فکرکې لکه پاڼه اوس داســې لړزیدم، په دغه شيپه کې چې مادهغې نوم واوريد له ځان سره مې وويل چــې ګواکي: (راباندې راغله...) اوس نه پوهيدم چې څه وکړم، اوڅــه شــان دروازه ورته خلاصه کړم، هره شيبه يې اوس غږ هم اورم چې راتــه وايــی لکشــمي... راتلل نور توروي که سپين... يوځل خو مې ژمنــه وکــړه چــې پريــږده دروازه ورخلاصه کړم، توکل مې د پرخدای وي، پريږده چې څــه راتــه وايــی اوياڅــه راباندې کوي... خو اوس زه دومره بې واکه شــوی وم چــې دخپــل ځــان واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، ځوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کړکې دباندې واچوم، شاوخوا ګاونډیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابه راته وایي چې نه لکشمي وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغه ویرکې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ــ ټک ټک ټک...

ــ څوک یې؟

ــ زه څوک یم، لکشمي یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمه زما دروازې ته دریدلې اودپرېښودو مې نه ده، له ډیره ډاره بیا دروازې ته ورنږدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ــ تاسې څه غواړئ؟

ــ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ــ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ــ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه يی هــم چـــې چـاره دې وکړم...

کله يې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسيده چـــې بــس همدغــه وروستی خبره ده، اوزه نورنوددې نړې نه يم اونه به په دغه نړې يم، خدايی مې په تولو لويی يادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه يم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځيرپورې ورسيد، داچې ما څنګه هغه خلاصه کړه په هغـــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولـــې، ومې ليده چې زما هم تولګی لکشمي مې سرته ناســـته ده اوزمــا لـــه ګاونـــډی چاندني سره يوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ـ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ويل چې هيڅ هـــم نـــه دي شـــوي، خـــودوې بياهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلـــي وي، پـــه داسې حال کې چې لکشمی پوهيده چې زه ددغه کارشازلمی نه يـــم... نـــورمې چاره نه درلوده، تولـه کيسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزيرورته تيره کـــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زمونږ ګاونډی پورته اوله ولاړېدو سره سم يې راته وويل:

ـ ما فکرکاوه چې ګواکي رښتياهم بل څه درباندې شوي، خو لکشـــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډيرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمـــا په دغه حال يې ښه زړه تش کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلــې وه چــې مــا خپــل کورتــه بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټــول خپلــوان رابللــی وو، زمــا ټــول کــالي اودریشی یې راته راواخیستل، راوایې اغوستل، له کوره یې راوایستم، دهغــې شپې دبلوشمو په منځ کې یې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې یــې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نــه پوهیــدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکیه کړی و، هلته یې انا هغه چې لاهم دتاریخ دزیړو پاڼو پرمخ پردولت خان مینه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چــې زه پــه لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نیولی ننه ایستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتیا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره ولیده، اوله هغې مې له ډیرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډیــرې خــوږې اوډیرې ترخې یاترې اوخاطرې په هغــه مبارکــه شــپه پــه ویــاړ ویــاړ ســره واوریدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

د ښایسته بنګلې د وره پرسر دیوې وړې کرښـــې پـــه لیکـــه څراغونـــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې یوې اوبلې خواته غوړیدلې څانګې ولاړې وې، په نرۍ ویاله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرڼـــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شـــوې، هیڅوک هم نه وو، هیچا هم دلویې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکـــه میلمـــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، یوازې لکشمي ددغې ښکلۍ اودنګې بنګلې پریـــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلی شا ته یې یوقبرراوښود،چې هغه یې دنیکه و که دغورنیکه، تردغه مهاله چې څو موږ ورتلو یوه وړه شمه چې نوره نودمړه کیدو په پوله درېدلې وه، یوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګیده، په څنـــګ کې یې زړه تاخچه چې یوپاڼې پاڼې کتاب پکې ایښی وتراوسه جـــوړه وه، لکـــه چې دتاخچې په دیواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلي پـــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهیږم چې دڅومره کلونوبرســـاتونو، بـــادونو، نمونواوګرمیو به وهلی وخوکله چې مایې له مودووروسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته یې توری داسې روښانه راته ځلیدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بیرته مې په درناوي سره لومړی ښـــکل کـــړ اوبیامې پرخپل ځای کیښود چې لکشمی راته وویل:

ـ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهیږې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ومې ويل:

ــ هو، لږ لږ...

خودې په داسې څېره لکه چې رښتيا نه وايي راته وويل:

ــ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

ــ هو، ډيرزوړ دی، خو ليکنې يې اوس هم سرې ته خاندي...

ــ څنګه؟

ــ که دکتاب پښتی زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لــه اولــه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه څانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګــې تنــې، پــه خپلې سورۍ سورۍ څيره لاولاړه وه، ډيرې څانګې يې اوس هم لاوچې شــوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآســمان پــه هسکو کې ســتورو لــه مــوږه خپلــه پــرده نــه شــوای کــولای، خــوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوســورۍ سورۍ تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کــې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټاني کالي اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنــډو جملــو کې داسې راوپيژاند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((دا حکیم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســیږی، دده پلرونــه اونیکونه هم زما دانې له میندو اوپلرونو سره اوسیدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وویل چــې پــه لاس کارنه کیږی، سره غاړه غړی به شو... بیا یې په خوند غیږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک یې په خپله غیږکې ونیــولم. لکشــمې راتــه ونــه ویــل چــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله یې چې زه په غیږکې ونیوم، نوبیایی ترغوږ په یوه ماته ګوده جمله کې راتیره کړه چې: زې بهی پټان یوم...

چې دحکیم خان لالا روغبړ پای ته ورسید نــو لکشــمی تــه یــې مــخ ورواړاوه:

ـ ځو چې میم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسریې ځراغونو دیــوې وړې لیکــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــیم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بریښــیده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چــې دهلیز تــه لــه ښــی، کینــې اوبــرې خــوا یوشــور اوددیــرو غږونــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شیبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لویــه بنګلــه اودومره لویه خاموشي؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاریده دننه دومره آرامه نه وه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بيا ښې خواته کاږه شو، يوڅو وړې وړې زينې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورتــه وختــو، هلته ديوه لوی دالان په دروازه کې يوې ښايسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــوږ هرکلی وکړاودروازه يې د ميم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانيســته...دالان ډيرلوی و، ميم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له څونورو خپلوانوميرمنــو سره په خبرو لګياوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســيده دخپلې انې لاسونه يې ښکل کړل، خو پښتوته يې لکه دهندکيونجونو په شان ورټيټه نه شوه، په يوه اوبله خوا يې ښکل کړه، کله يې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګريزي کې ورته وکړې، بيايې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه يې په خپلودواړو لاسو کې ونيول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهيږم چې دې ته څه په زړه کې ورتيرشول، دواړه لاسونه يې زمــا تربېروځنو راتاوکړل اوکلک کلک يې زه هم په يوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودڅوشيبوله پاره يې زما سرکلک په خپله غيږکــې و نيو. کله يې چې مخ زما له سره په يوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګويې نرۍ نــرۍ اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځيرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان يې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نيــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کيښود، اوپــه خپــل ځنــګ کــې يــې پرڅــوکۍ بانــدې دکيناستو هيله راڅخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته يې هغــه چې ترډې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ بابا دې په یاد دي چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هـــم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، ډیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوی به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زاری ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هـــم ستاســـې ورونـــه یـــو، ستاسې قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمـــانې اودغـــې بـــې پټـــانی دروږغورئ....

مشرې خورې په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریـــدې دا هـــم ورته وویل:

ـ داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوی چې څومره له کلکوکـــانو او اوچتوغرونوســـره عـــادت شـــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:

ـ زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شـــیپه دپخوانـــو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومې اوریدلي یویو په ذهـــن کـــې راچـــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.

ما چې ددې دزړه له کومې مینه ولیده، خپلـــه لنـــډه منـــه مـــې ورتـــه څرګنده کړه:

ـ زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکـــوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په خپل غم لړلي خوديرراته ګران هيواد خواږه افغانستان کې لــه خپلــې کورنې سره، که څه هم مورږ دا شل کاله داسې نه يو سره يوځای شــوي ناســت يم...

هغې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ما ته لکشمی ويلی چې دلته يوازې يی؟

ــ (په موسکا) يوازې يم خو ځان په دغــه ملــک کــې يــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهيدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هيــواده مــا تــه خوښه کړې وي... څکه داسې راته ښکاري لکه زمورږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولويې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ــ ته رښتيا وايی، هنديان هم وايی چې آدم عليه سلام دلومړي ځل لــه پاره خدای پاک په هندکې پيداکړی... همداده چې مورږ هم وايو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځايه اخيستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهيږي رټه مينــه لــري، هغــه خــاوره يــې ورکاږي اوپه پای کې يې همالته...

ما بيا ورته وويل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پيژنی؟

ــ خوشال چې کوم پښتون نه پيژنې، پوه شه چې هغه خدای نه پيژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وايی: هرسړی پيدا دی خو خپل کارلره کنه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ددې دغې خبرې په رښتياهم هيښ کړم... حيران شوم چې داخو ترما هم خوشال ښه پيژني، ځکه مې په شرميدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:

ـ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ـ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګريزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بياله ځان هم راوړه اوس هم زما په کتابتون کې شته... اوس يې هم کله کله وايم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو ديوې درنې کورنې هغه وروستی څراغ وه، چې ددې دخپلې کورنی، دخپلې نوابی د زوال وروستی شپې ورځې لکه دخوب دليدو په شان په ياد وې، دهغې اوس هم په يادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوی لوی ميلمانه هغه سرداران اودنامه خاوندان وو چې هغوی به له کابله راتلل اويا هم له کابله راغلي وو اودلته په هندوستان کې اوسيدل. دې ته په يادوه چې کله به ددوې دربارته سردارايوب خان په کال کې يوځل دوه راته، ددوې دنوابی ټول درباربه سره ښوريده اوپه ټول دربارکې به يې هرچا له يوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې په ميوند کې يې په زرګونه انګريزان داسې نيمه خواکړل چې دماتې کيسې يې تراوسه هم انګريزي بابا ګان خپلو لمسيانو ته کوي... خو دريغه چې اوس هغه پښتنه شهزادګی دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغې کومه رسمي دنده نه درلوده، دوې درې دورې يې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس به هم چې سړي ورته کتل له خيرې عادي څوک نه ښکاريده، دنګې ونې، عتو غټو سترګو، او اوچت قد يې اوس هم په رښتيا دحميدبابا هغه بيت چې: (پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په يونظرسړي ته ورياداوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوريدلی و، ما هم له هغې څخه اوريدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډيرخوښيږي... ځکه چې هغه دهند په تاريخ کې خورا لوی افغان تيرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاريخ په حواله خورا ډيرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ايرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمينې په اړه له ماسره يولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زياته مينه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وويل:

ـ دولت خان لوی سړې و، خو لويه ناسيالي اودهغې تور داغ يې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ـ که دا تورداغ يې پرمخ نه وای بيا خو سلطان بهلول لودي و...

ـ ستا يې ولې نوم خوښيږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ـ ته رښتيا وايې دهغه نوم دسلطان ابراهيم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسياله شي ډيرمهم و، په دې چې مخکې يوبريمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ـ نوبياموولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مينه ده چې وايې پرما دهغه نوم خوږ لګيږي...

زړې شهزادګې خپل زوږ غږپه کړيس کړيس پورته کړ، لاس يې زما پرسرکيښود اوترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زما دمينې اوزماد تورې اتل دولت خان، دويم دولت خـــان دې، هغـــه چې خان جهان لودي غوندې پياوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شـــو... ددغـــه وياړلی دولت خان داتلوالی اوپښتنولی له مخې هغه ناسـياله هـــم اوس بدنـــه راباندې لګيږي... ته پوهيږې چې خان جهان به چې په مغلي درباركې ناست و، له پاچا رانيولی ترپيره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خـــلاف خبره وکړي... وايی چې يووخت دمغل پاچا لوی دربـــارجوړو،ټول امرايـــان لـــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښيارۍ اوکه له بې عقلـــۍ وويـــل چـــې دهندوســـتان وارث څـــوک دي؟ درباريـــانو هريـــوه پـــه خپـــل وار ســـره دغوړماليوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وويلې چې بـــس عـــالم پنـــاه اودهغه کورنۍ دهندوستان وارثـــان دي، کلـــه چـــې دده وار راغـــی، دپاچـــا او درباريانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ــ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتـــو بانـــدې دپښتون دتورې شرنګ لګيږي، هيڅوک داحق نه لري چې ووايی پرته له دوی نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباريان ټول چوپه خوله شول اوهيچا هم نورڅه ونه ويل...

دالاماته غږيد ه، لايې هم تاريخ راته وايه چـــې لکشـــمي زمـــوږ خواتـــه راغله او د ډوډې دتياري خبره يې زړې شهزادګۍ ته وکړه، هغې خپلې خبـــرې پرې کړې اوما ته يې اشاره وکړه:

ــ ځۍ ډوډې تياره ده،او دا اوږدې کيسې ديوې ورځې کيسې نه دي....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمورږدغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلې ځراغونه پکې لګیدل چې دښکلاساری ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې مورږ ورننوتو، لومړې بې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې خنډې ته لارښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروانښاد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوڅوورځې دلته زمورږ میلمه و...

زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زمورږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زمورږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکې یوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:

ـ دازمورږ ددربار دود دې چې کله زمورږ درانه میلمانه راځي، هلته به زمورږ دکورسرشته داري میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دریږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود مورږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې مورږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایی ورته ووایو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلــوان راوښودل اوراويی پيژندل، لکشمي خپل پلار مــدن لال ټــاکر هــم راوپيژانــد، موريې عظمی خان مدن هم راوپيژندله، هغه دګلبانو دويمه لوروه، چې پلار يې مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له يوې خورا درنې کورنۍ څخه و، اوپه دکن کې يې پلرونه اونيکونه لوی راجاګان تيرشوي وو ورکړې وه... اومــا تــه اوس هغــه خبره چې ما ولې لکشمي نه پيژندله دلومړی ځل له پــاره روښــانه شــوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څــوک ده اوولــې يــې لــه ماســره ناســته پاســته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شيبه کې يې چې خپله موررا پيژندله يوځــه شرميدونکې شان شوې وه خو ما زردټوکې په توګه دهغې مورته وويل:

ـ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لــوريې، اومســلمانه يې، نه پوهيږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې يوڅه حيا هم ورته دريدلې وه ځــواب راکړ:

ـ هغه هم زما لور ده...

پلاريې هم زمونږ څنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغــه هم يوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ـ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوی دواړه رښتيا وايي...

زه ددواړو د دواړو داسې لوريم چې دباور لاره مې يوه ده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸)

زما اولکشمي اړیکي لکه څنګه چې وو هم هغسې وو. یوځای مـو درس وایه اوپه یوه ښارکې سره ټیټ وپـاس کیـدو. یوځـای بـه کلـه کلـه دهنـد بیلابیلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجمیـر دیـره دون،کلکتـه اوبمبی داټول مورږ په ګډه سره ولیدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هـم داخبـره چې زه له دې سره مینه لرم اویادا له ماسره نه دې ته څرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو څکه ګرانه وه چې زه یې کله هم په یوازیتـوب نـه سـپارلم، لکـه سیورې داسې به راسره وه، ډیروخو فکرکاوه چې مورږ له یوه اوبله بیلیـدونکي نه یو، په داسې حال کې چې زمورږ دواړو ترمنځ دنژدیوالي داسې څرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم مورږ پـه خپـل کـالج کـې دټولوپـه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

یوځل خو یې یوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په یوه کارت کې ګډ هم لیکلي وو. مانا داچې ډیروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي مورږ سـره واده شوي اویاکوژدن شوي یو اوکه نه نو دیوه کوراوکـورنۍ غـړي خوخامخـا یـو. خوآره خبره داوه چې زمورږ دمینې اوراشه درشې رمز دمینې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاریده خوداسې نه چې زه بایـد هغـه دهغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهیږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې یې کړم، ما ته هغه لکه زیږ ام په خپله ونه ښکلې ښکاریده، څـومره چـې مـا دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخیست، هغه تصورمې له نژدې نه کـاوه، هغه مې خوښیده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني لیونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاریده، کاته یـې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاریخ تـه دیـوې درنـې کیسـې پـه شـان رادغاړې شوي وو. زموږ په کالج کې نورې نجونې هـم وې، پوجـا دراجســتان دیوه راجپوت سردار لور، چې زموږ په ټول کالج کې یې دښکلا سارې نه و، هم له موږ سره په یوه ټولګي کې وه، هغې به تل ویل چې دهغــې لــه پــاره زمــوږ ناسته پاسته یوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له موږ سره ناسته ولاړه درلوده، خــو زموږ په باب یې دپوهیدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بریالۍ نه شوه، یوځـل خویې دلکشمي دوړاندې زه په یوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بیـایې هغې ته وویل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، یوه ورځ به یې همداسې ژوندې درڅخــه ورک کړم...

هغې یوازې ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ــ ته دومره ښایسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړیږئ...

ــ داخبرې پریږده ماته دزړه حال ووایئ...

هغې ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته يې ووايم...

بيايې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکۍ شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ويې وايه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي يې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه څيره يې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تيريږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تياره يم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمي ده...

ما ته خندا راغله، زړمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومې ويل:

ـ زه خوار مساپرپټان اوته دومره لويه شتمنه راجپوته...

خوځان يې سره تاوکړ، شونډې يې سره کش کړې او په حيرانۍ يې لنډه ترخوله راوايسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ مانا؟

ــ مانا داچې زه دومره غريب يم چې له ډيرې غريبۍ مې خپل هيواد پريښې اودلته دهغې غريبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وايم...

ــ غريبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څه لري چې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسيانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ــ ولې دې وخندل؟ په رښتيا پورې سرې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ــ خبره دې اوس خرابه کړه...

ــ څنگه؟

ــ په دې چې ته زمور په دود نه پوهيږې...

ــ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ــ مور خپلې ميرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه يې نه غواړو...

ــ خيرته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوستان کې يې نه په افغانستان کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خـان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغـه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ـ ته دې له میرمنې ښخه مرسته نه غواړې؟

ـ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زمونږ خلـک یـوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره ښته... دښځې ګټه...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، یوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وتړله:

ـ کاشکي دازمونږخلک داســې وای اوداډول تمیزیــې درلـودای، زمــونږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه ښنګه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصـیله هنـدکۍ هـم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګي، په تورو کې څه زیړرنګــې ســترګې، خپلــو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیــه، داټــول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پـاره، دډیرونــورو پــه انــډول توپییردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شــان خانګړنې به وې چې دې زمونږ سره ناسته پاسته کوله، ټوکې به موسره کــولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بــه یــې رایــادولې چــې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغــه بــاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټل خبرې سره کولې، يوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسيده چې دې خپله درنه ويله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې يې راته وويل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانۍ سره داسې خبرې کوې لکه چـــې پانی پت دې همدا پرون فتح کړی اوپه ډيلي کې ناست يې...

ماورته وويل چې زه اوس هغسې څوک نه يم، خو يوه خبـــره ده اوهغـــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تيروباندې وياړي، ځکه چې دغه تيرپـــه خپله دوې ته د دوې دروحی تسل يوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه يم، خو دومره حق راکړه چې درته ووايم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دينه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وايم، په دې چې هغه خپـــل اهميت لري... اوپه خپل ځای کې بايد وويله شي...ځکه يې غږ راباندې وکړ چې يوځل يې بيا ووايه:

ما هغه يوځل بياورته وويله، اودوې دواړو په خورا غورســـره واوريـــده... دواړو ته يې خوند ورکړ، سره له دې چې زموږ بحث ډيرجدی و، خوکله يې چې زما لنډۍ واوريده، راته موسکۍ شوه، اوهيله يې وکړه چې دويم بيت يې يوځل بيا ورته ووايم:....

اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دينه...

څوشيبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل يې، خـــوچې ښـــه رانـــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه يې راڅخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه يې رانـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښته... خوما ورته وويل چې ته څه وايې، دلته دبښنې هيڅ اړتيا نــه شــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه يو، موږ خپلې خبرې لــرو اوخپــل قضــاوت، مــوږ داحق لرو چې که يوڅه موپرتــاوان هــم وي، بايــد ويــې وايــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې يوه پړاو ته رسيدلې چې يوازې په رښتياوو باندې يــې ســـــــــــــــړی ويــــــــــــاړلی شــــــــــــــي اوبـــــــــــــــــس... هغه اوس له قهره لويدلې وه، هغې نوره دتاريخ خبره هم نه کوله، يــوازې يــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جديته راکوز کړي، نوځکه يې خبره بلې خــوا ته کړه مخ يې لکشمي ته ور واړاوه اودګودې کړې سترګې په چــل يــې ورتــه وويل:

ــ زما خو دولــت خــان يــوازې پــه همــدغو لويولويواورښــتينو خبــرو خوښيږي، که ته داده نه ورسره کوې، نوبيايې ماته راپريږده.

خولکشمي بيا په خندانه خوله ورته وويل:

ــ په دغه کې تا څه ليدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې يوشمير لويې لويې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ــ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صيقل نه شي، زمانه به يې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کيدم، زه پــه خپل ځان پوهيدم چې داخبرې لکه چې رښتياهم پرما ښې نه لګيږي... خودې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې هم پام و چې که لږغنم لانده دي نويوڅه خو ژرنده هم پڅه ده... پوجـا دخپلو خبرو په لړکې يوځل پريوې بلې پوښتنې ورمخه کړه اوماتـه يـې مـخ راواړاوه:

ـ تا ته معلومه ده چې دتاريخ په اوږدو کې څومره پښتانه په هندکې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فکروکړم ځواب ورکړ:

ـ ډيرزيات...

ـ هغوی څه شول؟

زه سره له دې چې پوهيدم هغوی څنگه اوڅه شول خودې ته مې ځـان ناگاره واچاوه اوورته ومې ويل:

ـ نه پوهيږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لکشمي ته يې وکتل، لکشـمي ماتـه وکتـل، بيايې دې ته وکتل، څويې خپله خبره وکړه:

ـ داڅوک ده، داپيژنې؟

ـ هو، ولې نه، لکشمي...

په دغه شيبه کې يې يوڅه ځان ناگاره واچاوه، خبره يې نيـولې پـا تـه شوه چې لکشمي په نرمه خوله ځان راواړاندې کړ اوويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، دې اوس ما ښه پيږني...

خو پوجا بياهم په ځيرځيرراته کتل،داسې چې تا به وې، په خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يې خپله وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ــ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه ترورخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځان پورې حيران کړم، زرمې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځان جوړکړاو ورته ومې ويل:

ــ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ــ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ــ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ــ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بيا ورته موسکۍ شوه:

ـ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډيره مهمه نه وه اونه ده...

رښتيا خبره خوداوه چې موږ په دغه ورځ په دغـو خبـرو ښـه سـرونه وخوږول، څو په پای کې مويوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرچا فکرکاوه پـه دکان کې سره ولاړيو اودکوم ټوکرپه بيه باندې له يوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وويل چې:

ـ زه په دغه ملک کې يومسـاپر اوتاسـې دلويولويـو کورنيـو نجـونې اولورانې ياست، زموږ اوتاسې ترمنځ ډيرتوپيرونه دي چې هغو ته بايد دومـره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهيږم چې ټوکې کولې اوکه رښتياهم جدي وه، همـدا خبـره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانيو پټانانو غوندې يـوه فـداکاري وکـړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې يوه نوې پانه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغيړي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تيراوه...

نژدې مابنام و، چې موږ له کالج راووتو، لا دونو لـه ګـڼ ځنګـل څخـه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې يوبس رابنکاره شو، لکشمې نن خپـل ګاډۍ نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا يې هم تـرلاس ونيوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې يخ ځکه يې تروروستي شيبې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شيپه کې يې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ـ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډيرو راجپوتو ميندو خورا ميړني ميړنی پښتانه زيږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښيمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کيناستې،زه خپل کورته راوګرځيدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډيرو راجپوتو ميندو دهند په پراخو لتو باندې داســې ميړنــي ميړنــي پښتانه چې په نومونو يې هنديان اوپښتانه دواړه وياړي زيږولي دي... !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

پوره یوه اوونۍ کیده چې لکشمي همداویل چې: انامې ناروغه ده... کلـه به چې له درسه خلاصه شوه، په بیړه بـه یـې پـه سـترګوکې خـدای پامـانی اوروغبړ دواړه په یوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پـه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته باید ورشم، ځکه هغې زما خـورا ښـه عـزت کاوه اودزړه له کومي وربانديې ګران وم، ان چې هره ورځ به یې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به یې همداویل چې زما له هرڅه باید ځـان خبرکـړي، ان لادایې هم ورته ویلي وو، چې مورې هندیان دوی ځکه نه پیژنـو چـې دوی لـه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږدیدوولاخلک نه دي... ما له ځان سره پریکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هیله کوم چـې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا یی زه کالج ته ورسـیدم ترمـامخکې لکشمي راته وویل چې:

ــ انه مې دې ډیریادوي، ویل یې چې یوځل یې راوله...

خوماورته وویل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاسـره یوځـای بایـد یوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چـې زمـوږ درس پـای تـه ورسـید، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانـا دکورپـه لوروخوځیـدو، زمـوږ دکالج او دشهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډیرواټن نه و، په څوشیبوکې موږ دواړه دهغې بنګلې ته ورسیدو، چوکیدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانیســتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومورِ ور دننه شو، حکیم لالاپه هم هغه شان لکه چې پخوامې لیدلی و ښکاریده، دبنګلې دباندې یې دربارکړی و، داسې چې که چانه پیژاندی، نوخامخا به یې ویل چې ددغې لویی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله یې چې زمورِ په موټرسترګې ولګیدې راپورته شو، اوپه بیړه بیړه یې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چې ما لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونیغه یې غاړه راکړه اوپه غیږ کې یې ټینګ ونیولم:

ـ ته چیرېې... له ډیرې اوږدې مودې وروسته، په خیرراغلې... میمم صاحبه ناروغه ده، ډیردې یادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه مورِ دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکیم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داخل داوږده دهلیزپرځای مورِ پر هغو زینوقدمونو کیښودل چې دروازې ته مخامخ پورته ختلې وې... دویم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې په اندول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهلیز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راته... په دویم پوړکې یوه کوچنۍ دوه پله یې دروازه حکیم لالا راته پرانیسته، یوکوچنې دهلیز لابل هم هلته و، دغه دهلیزته مخامخ یووړراخلاص و، مورِ هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دویمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې مورِ ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ یې کاوه، په څنګ کې یې دچا خبره یوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو ځارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې مورِ ته هرکلی ووایه اوهلته یې په یوه خوا کې هغو مخامخ څوکیوته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربښونه کړو، لکشمي راته وويل چې دايې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لــوی دولتي مامورد‌ی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامريکا کې خپل ماموريت ترسره کړی دی، ددې نيکه هم ترويش دمخه دهندوســتان لــه لويو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نځه وروسته، له موږ سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ موږ ته کيناسته، خوداځل يې رنګ اوځيرې ډيربدلون کړی و، بڼه يې زيړه شــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتيرځل هم تاوده وو هغه ددې تــود اودزړه لــه کــومي هرکلی و... دا دويم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه يې په خنـــداکې وويل:

ــ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دويمه ديکه يــې هــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ويلي ووچې ډيرې خبرې بايد ونه کړي، زما مخکې ته يې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم يې وويل:

ــ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، موږ ته به دابادام له کابلــه راتلــل، هــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغــوی هم ډيره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خــدای بښــلي پــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوې لاکابل ته نه ووتللي، له موږ ســره يــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې يوځــل دوه دلته راتلل اوموږ به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلــک وو، پــه هغــه مهــال ددوستۍ اوميني خلک دوی وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ددې خبرو ته غوږ نیولی و، چې یوناڅاپه یې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پیداکیږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، رادیوګانو، تلویزیونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادۍ لــه وحشــته ډک خبرونه د نړۍ ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به یې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپایــه بهیربه یې ښود چې انسانان هلته خپلو مټو او وزرو ته لیوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې باید ورته ویلي مې وای:

ــ هو، بادام شته خوپه وینولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تالیــدلي اوخوړلي وو له اوسنیوهغو سره خورا زیات توپیرلري...

څوشیبې په یوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بیایې لکشمي تــه مخــامخ وروواړاوه:

ــ ربښتیا وایی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابلیان ټول له کابلــه وشړل شول، اوریدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ یویاڅو غړي یې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلویزیون باندې ګورم... خــدای د دکابلیــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کیدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ویل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ویل شــوي وو... مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاهم په همدغه ويركې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمـــورږ دخبرولـــړۍ يـــې يوپه يوراپرې کړه سترګې يې زما په سترګوکې راخښې کړې اوويې ويل:

ـ زه نه پوهيږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنـــه کـــوي، څـــومره جګـــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهيږئ چې نړې ستاسې په بـــاره کـــې څه وايی؟ ځوانان هلته مري، ښځې هلته مـــري، ماشـــومان اوبوډاګـــا ن هلتـــه دګوليوله ډاره سا نه شی اخيستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هيواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړيږئ، ولې له خدايـــه نـــه ډاريـــږئ، داڅـــه چـــې اوس پـــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انسانی وجدان کتلای شي، داشـــان کـــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوريدې، زما زړه تـــه کلـــه هم نه رسيده چې دداسې ښکلې ميرمن خوله به هم په داسې سپينو ټکولکـــه چې ماته يې وويل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګـــارکړ اوهـــيڅ مـــې هغې ته دويلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پـــاتې وم خـــو داچـــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاږه ورميږه ورته وويل:

ـ زه هيڅ هم نه شم ويلای، زمورږ هيواد داځل دډيروبدوخلکو منګولو ته لويدلی، داسې فکرکيږي چې دهيواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هيواد دجـــوړونی، پـــه دې چـــې دوی پرديويوازې دورانيوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلـــو زمريان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غـــواړي چـــې هغـــوی چـــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنـــګ کـــې ومنـــي اويـــايې وزغمـــي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداده چې لويوځواکونو جوړکړي اتلان نن هماغه لوی ځواکونه په خپله سړي وژونکو او تمدن بربادوونکی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانستان رابلوسيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيواد نن اوسبا پربربادۍ اوورکې باندې سپاري...

لکشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره کړه چې دې هم خپلې زده کړې په لندن کې کړې دي. خاوند يې تل په سياسې دندو وي، ان چې په کابل کې يې هم يوه موده تيره کړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښکلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه څومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له کومې راتــه وکــړې... تــورې اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، ټرلې تورې وروځې، جګ قــد، درانــه ښــتانه کاتــه داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونــدې درولې وه، هرځل به مې چې ورته کتل بيا به دحميد بابا شعربه رایاد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه کولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه کولو روژه دډاکتر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پـورې لکـه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلي خبــره بيــاهم داوه چـــې:

ـ ستاسې ماغزه کارنه کوي، ولې مو دهغه ښکلي هيواد پرتم اولــوی نامــه تــه دومره په سپکه سترګه وکتل، ولې مو افغانان اوافغانيــت پــه ځمکــه وواهــه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه کتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه يــې هــم پــه همدغــه ګنــاه ترګواښ لاندې نيولی وم، داسې چې ګواکی دازه وم اويازه يم چې افغانســتان ته، افغانيت ته، اوانسانيت ته په خپل لاس اوراچوم. اويادازه يــم چــې دخپــل هيواد پرتاريخ باندې دجناياتو داســې يــوڅپرکې ور زيــاتوم چــې هغــه هــم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم يوه بيلګه دی... دګلبــانو زړه هــم پــه همدغه ټکي درد کاوه، ځکه يې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه څيره يــې رانــه وپوښتل:

ـ داڅه وشول، داڅه هلتــه روان دي، تــه راتــه ووايــه چــې دمحمــود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې يوڅوک نشــته چــې دغــه خلــک اودغــه وياړلی ملت له دغه شره وژغوري...موږ تــل همــداوايوچې ولــې دهغــو لويــو نوميالیو ځای اوس خــالي دی، اوکــه خــالي نــه وي نوبيــا ولــې مــوږ تــه نــه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پای ته نه وه رسيدلې چې حکيم لالا اودهغې درملونکی ډاکتر دواړه جوړه پرکوټــه رانـنوتــل، زمــوږ دخبــرو لــړۍ وشکيده اوهغه موډډاکترپه ليدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، موږ هلته ولاړو، هلته موږ درې واړو دخپلــو خبرو تګلوری په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته يې نه يوازې زما بلکی دنورو زړونه سترې کول اودسترو زړونو خبــرې وې، هغــه مــو ګردســره پريښودې، لکشمې هم په څه شي پسې دباندې ووتــه، زه اود زړې شــهزادګۍ ښکلې نګور يوازې سره پاتې شوو، داچې زه يــې دخپلــې خبــرې پــه ســيده ګوزارونو ويشتلی اوپيکه کړی وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ښکاریده، داچې ډېره ښکلې وه، دهغه انځوریې زه اوس هم په ذهن کې نــه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پرېښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وویل:

ــ زه ددغه کورناوې یم...

ــ زه پوهیږم چې ته ددغه کورنه یوازې ناوې یې بلکې ښکلې ناوې هــم یې خونوم مو؟

ــ نوم مې لیلا خان دی...

ــ ډېرښکلی نوم مودی خو...

ــ ولې خو؟

ــ هیڅ هیڅ (په موسکا)...

ــ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووایی... پــه زړه کــې یې مه ساتی، هیله کوم...

لیلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دســترګو پــه رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهیدم پرې راوپاریده پیداکړه، هغه په دغه خبره یوڅه سره نیولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مــخ کــې یــې دنــابللې سرخۍ څپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورتــه ومــې وې چــې دومره مهمه خبره نه ده، ته باید دومره سره نارامه نــه شــې... خوهغــه نارامــه شوې وه ځکه یې بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هیله کوم چې خبره مووکړئ، کومه خبره چې دویلو وي اوونه ویله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته کوي او دوه لوري سره ځوروي...

ددې دسختو احساساتو په ځواب کې ما خپله خبره چې دې ته به هــم ډېرنادره وه اویابه نه وه وکړه:

ــ وایی چې لیلا دومره ښکلې نه وه لکه چې ته یې...

ډک زړه یې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې یــې نورې هم یوې بلې ته سره نژدې شوې اوویې ویل:

ــ هې بابا زما خود زړه راپه درد کړ، نژدې وه چې لکه بي بــي پرمــا هــم حمله راشي،... لیلا که ښکلې نه وای کیسې به یې نه کیدې، نوم به یې ښــکلی نه و، اودښکلاهنګامه به یې ترموږ پورې په ښکلاسره نه رارسیده، ته چې وایې ښکلې نه وه، زه داخبره نه منم لیلاښکلې وه...

ــ وایي چې دومره ښکلې نه وه، خو دمجنون لیونی مینه وه چې هغې ته یې ترښکلاهم لوړه برخه ورکړه...

ــ بس ته داومنه چې لیلاښکلې وه، داکه دمجنون پــه ســترګو وه اوکــه دنورو...

هغه ښکلې وه...

موږ لاپه همدغه دربه کې وو چې لکشمي راننوته اوویې ویل چې ډوډۍ تیاره ده، خو لیلې هغه کینوله اوپرهغې یې زموږ دخبرې ســپیناوی پیــل کــړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په پیل کې فکرکاوه چې مورې تراوسه هم هغه سیاسې خبرې سره شـــاربو، ځکه یې هغې ته وویل:

ـ ببو، پريږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموڅه نه دې ورپريښی، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغيو شين شوی دی...

خوکله چې ليلې زمور دپوښتنواوخبروتولو کيسه له سره ترپايـه ورتــه وکړه نوبيايې ورته وخندل:

ـ په دې کې خو شک نشته، چې زما په ټوله بابـاګنی کـې ترتاښــکلې ښځه نشته، دی رښتياوايي... ته يې بايد ومنې ځی چې هلته ډوډی تياره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتياوايې اودې هم...

دډوډی په هال کې مورې ټول ياره، لکه چې لــس تنــه ســره راغلــي وو، ښايسته نجلی ترهرڅه دمخه تيار اچولی شــراب راميــدان تــه کــړل، هرچــا يويوګيلاس واخيست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مــې ويلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواوياچې ما بايد هغه په نظرکې نيولی وای يوازې لــه يــوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاريده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلی څخه يوګيلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخيست اوله څه خوارکې توکو سره مې لــه ځان سره ونيو، هيڅا هيڅ هم ونه ويل اونه څوک دڅا په فکرکې وو،ما ته هغــه مهال قوماندان يارجان راياد شو، چې خارجيان به ورته راغلل له هغوســره بــه يې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بيا ترهرڅا دمخه چغې وهلې چې: « ولله چې ځان يې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخورم خو ایمان مې اجازه نه راکوله، ماویل چې داجهاد به مې په خـــاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو لیده چې دهغوی په ســترګوکې خنګه خاورې ورشنې...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکیم لالا هم راغلل اوله ټولوېې هیله وکړه چې له بې بي سره څوک ډیرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وویل چې:

ـ څوک مه ورځې، کیدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته یې وکتل اوپه خنداکې یې راته وویل، چـــې زه خو باید ورسره ونه غږیږم پـــه دې چـــې زمـــا خبـــرې دومـــره درنـــې دي چـــې ډیرپیاوړي زړونه یې واوري هم نه شی ورته ټینګدای...

هغه په رښتیاهم ناروغه وه، خوله دې سره سره موږ نن لـــه هغـــې ســـره خورا زیاتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وویل تاسې به نه ورځې زه پـــه دغـــه خبره یوڅه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له مـــاکړې وه، مـــادهغې ځواب باید دې ته ویلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې لیلې زما اولکشمي په مخ کـــې دســـاقی نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګیلاسونه هم دمیزپرسرکیښودل... نوروهم واخیستل، لیلې له ټولو هیله وکړه چې ددې خبرې ته ټول یوغوږ شي... ماته یې لاس ونیو اوویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ داښاغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای په یوه کالج کې درس وایی، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسولې چې ټولو زما په سرسلامتې وغړنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یوه خبره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منئ، ګورئ که یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربانديٍ راځي او داسې غلامان به درڅخه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملنډې دربانديٍ وهي بلکې ټوله نړې به دربانديٍ خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ــــ نه پوهیږم چې پرموږ څه وشول؟ څه به کیږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوړو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی په څنګ کې روان دي اودهغوی پرمکاریو چې ددوې پرسريې کوي نه پوهیږي، دوی یوازې خپلو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته رښتینې دی زموږخلک دزړه له کومي زړه سواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنی باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چې یوه ځواک اویوچا یوداسې جادووربانديٍ کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور څوک پرې پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ـ داخبره زموږ له پاره هم څرګنده ده، موږدکابلي والا په نيت اوديانـت باندې له ډيرپخوا څخه پوه يو، خو اوس پوښتنه داده چې دغـه جادګر،اودغـه ځواک چې دغه هيواد ته يې دبدنيتۍ تلک ايښی څوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتيا او دروغ نوردوی تـه ووايـم، زمـا وارونيو اوويې ويل:

ـ تاسې پوهيږې چې دايدس ناروغي په پيل کې په څه شان خپريده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ايدس څه شي ته وايی؟

ـ يوه ناروغي ده...

ـ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وايه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترګې پـه لاره و، ځکه يې ماته نورڅه ونه ويل اوهغه ته يې ځواب ورکړ:

ـ که موږ په دغه راز پوهيدای اويامو په دغه باره کې معلومات درلودای، نوموږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکترداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توګه څه ورته ونه وې ځکه يې بياخپله ځواب کړه:

ـ هغه مهال چې ددې ناروغۍ په اړه خلک نه پوهيدل، ډاکتران هم نـه پوهيدل، ناروغان هم نه پوهيدل، هره يوه به هم داخبره کوله چې داڅه شـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ده، چې نه پرې پوهيږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هــم نه پوهيدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپيداکيږي؟ دولــت خــان هــم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهيږي هيواد يې دچا له خــوا دځه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلــک يــې ولــې داســې کړيږي؟

دډاکټر خبره موږ ټولو ورسره ومنله، خوزه دايدس په مانا نــه پوهيــدم، لکشمي هم راته ونه ويله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دايدس په مانا نه يم پوه شــوی... پــه همدغه وخت کې حکيم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدايوافغانستان يــې لاره داســلام دښــمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هيواد پــورې تړلــې ده ځکه يې داده ملاورته راوتړله چې بايــد وران يــې کــړي، داســلام ددغــو دښمنانو په بربادۍ يې پورته کړئ...

لکشمي اوليلی داتياري پيالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوويې ويل:

ـ وځښه داهم وځښه حکــيم لالا ددښــمنانو دبربــادۍ پــه هيلــه يــې وځښه... ځکه چې دلته يوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داســلام پــه دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه ځښې زه پوهيږم چې حکــيم لالا دې دوزخ ته ليږي...

ما داګيلاس هم په سرواړاوه اوحکيم لالا ته مې دکوټې لــه دغــه ســره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه يوڅه نارامه شوه پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې چې هغې وویل: حکیم لالا دې وپوښتنو ښه راوباسي... خوهیله یې ترې وکړه چې نورڅه ونه وایی...

ټول سره تاوده شول، لکشمی اوس دنشه یانو سره مل شوې وه، لیلاهم، خویوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشـــې آحســاس کــاوه... یوازې لیلا لکه چې پوهیده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره یوځای کیناسته، له ناستی سره سم لکشمی بیاهیله ترې وکړه چــې هغــه لــه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه یې هغې ته وویل چې دولت خان یوډول لنډۍ وایی چې دوه بیته یې سرې لیونې کوي..

هغې په حیرانتیا وپوښتل:

ـ هغه څه شی دي؟

ـ شعرونه دي لکه ستاسې د روهیلکنډ چاربیتې خو ترهغو هم خــوږې اوسوځونکې...

لیلا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ـ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووایې دامو هــم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حیران وم، هرچیرې به چې کیناسته زما اوخپل بازاربه یې په لنډیو تو‌داوه، داسې کټ مټ پیښه زما له تقدیرسره له ډېرپخــوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دویم اودریم ټولګي کې وم، زموږ په کلي اوشاوخوا بانډو کې به چې دچا خوښي اوخوشالي وه، زمــا نیکه دخدای وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به یې هم له ځــان ســره روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، دیوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به یې راباندې ویلې، زه به لــه خلکو شرمیدم خو داچې نیکه به مې امرکړې و، دهغه خبــره چــا پــه مځکــه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباندــې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه یــې ویــل لنــډۍ نوبیــا بــه زمــا ســرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ویله له هغه وروسته بــه مــې هغــه پــه هماغــه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی یې باید دوی هم احساس کړي...

دلیلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ ورواړاوه، هغه پــوه شــوه، زریې قومانده راکړه چې:

ــ دشرابو په باب خو دې یوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کــړې، وګــوره یوه داسې لنډۍ ووایه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

لیلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه یوڅه ورتــه ووایــم، دهغــې څیره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشــرابو ســتاینه وکــړم خولې ته مې یوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپین کې سرخي وایي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوینه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشریح کړه، داسې چې دهغې په اوریدوسره نورهم سره شوه، نوره هــم ګلابــي شــوه اونوره هم سره وغوړیده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وینا بچی خو مې نه و چې نام خدا او یایې ای شو !؟ نه وای ورته ویلای...

ماخودالنډۍ ډیره، ډیرو ښکلو ته ویلې وه، خو دومره اغیزیې چې پرلیلا کړی وپرهغوی یې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپیلۍ تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاراماتیرې هغسې ویاړي شــوې وه اواحســاس یــې پــه رښــتیاهم خــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغــې لنډۍ وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالنډۍ به ما همــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویــونکی ســاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکــه نــو دخپلې هغې په انتظاروه، رښتیاخوداوه چې لکشــمی خپلــه اوس پــه داســې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښــتل چــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګــه یــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکې دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیــا لــه پاره ورته وویل:

ــ لنډې دې اورې که نه؟

ــ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نــه پــوهیږم چــې هغــې څــه جــادو درباندې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځــاروې، زمــا لنــډۍ دې هــم ترهغې ځارکړه...

ــ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ــ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه لنډې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پيژني او يابه يې په سندروکې ځای نه وي ورکړی:

هغې مخ زما پراوړه باندې کيښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي ديارغم پرې غولومه...

لکشمی لاڅه چې ليلا يې هم سره وبوږنوله، دلکشمي خو سترګې له اوښکوراډکې شوې، ما ته يې داسې وکتل، چې زه يې دزړه په غږ باندې په همدغو يوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کوربنې اوښکې دسترګو له دالانه زما له ميلمنو کتو څخه په يوه خوا کړې اوترخوله يې راووتل:

ـ مافکرکاوه چې تاسې به يوازې لکه چې خلک وايې دجګړو پهلوانان ياست، خو داسې نه ده زه اوس پوهيږم چې له تاسې سره دښکلا اوعاطفی ليونۍ پرښته هم تل خپله ملتيا کوي...

لکشمي خورا ځيرکه نجلۍ وه، هغې نه غوښتل چې له خپلې مينې څخه نانځکه جوړه کړي اويايې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوسه هم يوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پريکړه نه وه ويلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ويلی چې ګواکي دا اويازه له يوه اوبل سره مينه لرو.

په دغه شيپه کې يې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره يې په خورا ځيرکۍ سره په بله کړه:

ـ رښتيا ووايه زموږ ببو ډيره ښکلې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلا ما ته وكتل،له كتويې پوهيدم چې غواړې دخپلې ښكلا پــه اړه لــه مابيـــــاهم څـــــه واوري ځكـــــه مــــــې زرځـــــواب وركـــــړ:

ـ دخاوند يې دنصيب شي، هو، ډيره ښكلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډيره ښكلې ده؟

ـ داخودپوهيدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چـــې هرڅـــوک ګوري وايي ښكلې ده، ښكلي ده اوښكلې ده...

ـ زه خونه پوهيږم چې دهغې څه شی ښكلي دي،

ـ كه زه درواغ وايم ته زما په ځای شه اوپه ځيرځيرورته وګوره...

هغې بياهم باور ونه كړ، په خبره كې يې خبره راويسته اوويې ويل:

ـ نه ته دې خپله دښكلانښه راته ووايه، خلک هسې شي ته هم ښكلی وايي...

ما لادلكشمی خبرې ته ځواب نه و وركړې چې دليلا ترخوله راووتل:

ـ كه زه پوهيدای چې خبره به دومره تـــوديږي، نومابـــه پرتـــارحم نـــه و اوكړی اوستا به هم داسې حال و لكه دنورو...

زه حيران شوم، چې داخه وايی، لږ سوچ مې سره وكړ، راياد شوه، چـــې داددې لورينه وه، چې ان دشرابوله پيله يې زما ګيلاس بيل كړی و اوزه يې لـــه خدايی ګناه څخه ژغورلی وم. زه حيران وم چې زه ليونی يم كه دوی؟

خوماورخلاصه كړه چې زه تردې نورڅه نه لـــرم زمـــوږ لـــوی نازكخيـــال شاعر، كلونه مخكې پرهم دغه هندوباربانديې نصيب ورپيښ كړې و، ګوره چـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ده هم په کوم دیاراودربارکې لکه مورډ چې نن دلته سره ناست یو، لــه یوچــا سره، له ښکلوسره ناست و، ځکه یې یوه همداسې ښکلا چې زه یې په هســې ساده الفاظوکې یادوم ده په خپل شعر سره ستایلې وي، زه هم وایم، چې لــیلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې یې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دې مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زمورډ دمجلس یاران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکیم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مــخ ورواړاوه چې انایی باید دخداپاماني په خاطروګورو، هغې لیلې ته وویل، لیلــې ډاکترتــه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم لیلا ورغله خو چې بیرته راووتــه ویی ویل چې هغه دم ګړی ویده ده، ځکه نو مورډ ونه شوای کــولای چــې هغــه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، یوازې مې لیلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ویل چې که دخدای رضا وه زه به بیا ډیرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ویې ویل چې که ته رانغلې زه بــه درپســې درشــم... نورتــه زمــورډ لــه دامــه پــه سپکوڅانګونو الوتی نه شې...

زما میلمه پالي چې تراوسه په لاره تلای شول ساړه څانګونه، دښــکلې بنګلې په زینوکې له ماسره راکښته شوې، لیلاچې لا یــې راکوزیــدو تــه دوې زینې پاتې وې، بیاراته په خندا شوه،اوترغورډ یې راتیره کړه چې داځل خو مــې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصیب وته هم پــه دغوزینــوکې داســې روغ رمــټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ترتله رانه ونه رسیږي... خوما بیاهم مننه ترې وکړه، مــوږ لــه بنګلــې راووتو لیلا مې یوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغــه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبرباندې چې تیرځل مې له نژدې لیدلی واوځنــګ تــه یې یوزوړ کتاب په روښانه توروکې هم ایښی و شمې بلیدې اونری نری زیــړی رڼاوې یې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به یې کتل داســې چــې تابــه وې وروستی شیبې یې دي کولې.

دلوېې سردارې بنګلې د انګړدننه مو خدای پامانی سره وکــړ، ډاکترلــه پاسه راکښته نه شو، حکیم لالاهم راونه ووت، یوازې موږ درې واړه اوس دلتــه ولاړوو، لکشمي خپله موټر راویست زموږ په څنــګ کــې یــې ودراوه، بیرتــه راکښته شوه، لیلې ته یې مخ ور واړاوه نه پوهیږم چې پوښتنه یې تــرې وکــړه اوکه یې تشریح ورکړه:

ــ ببوا دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ــ ددولت خان عمردې ډیروي، ماته یې نن داسې احساس راوباښه چــې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مــرور اویولــه پیړیو پیړیو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وایې چې موږ پــه یــوه او بــل جنم کې داسې وو اویاداسې... اوموږ هم لکه چې په یوه جنم کې له یــوه اوبــل سره ډیرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له لیلا سره خدای پامانی وکړ، زما سریې په دواړولاسوکې ونیو، په یوه اوبله خوایې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لــه غزنــي څخــه کورتــه سترې ستومانه راغلم اوموربه مې په مینه مینه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومې یې خوند راکــړ ځکــه مې داهم ورته ووی:

ـ تا رښتیا ووېل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمــا اوســتا ارواوی ښایی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملــک کــې کــوم ظــالم واکمن له یوې بلې څخه بیلې کړي وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰)

يوه اووني لانه وه تيره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانـــدې درنه درنه کيده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وټاکله چې دجمعــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کـــړې وه چې هم به يې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به يې هغه پوښتنه چې هغې تـــه ځـــواب ورکـــول پـــه دغـــو شپوکې ګرانه خبره وه يوڅه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تيرځل ليدوکې يې له ماکړې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيـــانو پـــه خيلخانـــه او تـــاټوبي کـــې يوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په رښتياهم له يوه څرګند ګواښ اوانديښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکـــي ټينګارکـــاوه چـــې کـــه پـــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږديږي، دابه پرنيمه وچـــه اونـــړې بانـــدې دتورتم يوپيرړ سيوری راټيټ کړي،

دنيمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي يو، که هلته هـــم دغه حال وي بيانو موږ هم ختم دربوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا خبره خوداوه چې ما داډیره موده په دغه اړه په ذهن کې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهیرول، کله به په زړه کې راتیره شوه چې ورته ووایم:

ـ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله یاده وباسه...

بیابه مې زړه ته راتیره شوه:

چې سود و زیان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

څکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ـ ځنګل بې زمریه نه وي... شته یاران شته، ځوانان شته، راځی... خو اوس دم درحال به دادخداي رضاوي...

خوزه پوهیدم چې زما داډول نانیولې زرګونه مرغۍ به هغه راسره ونه مني اونه به

دهغې دروان تسل له پاره یوپوخ پتم شي... همداوه چې زه په دغو ورځو کې ددې دغې پوښتنې سره ړنګ وبنګ کړی وم، داسې چې دخپلوعادي درسونو لړۍ یې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود کالج ته لاړم، استاد لاهم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زمونږ ټولګیوالو نجونو اوهلکانو په لکشمي پسې یوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې خنګه تراوسه نه ده راغلې، یوه دوو خو له ماڅخه دهغې پوښته وکړه، خوما دواړو ته داسې ځواب ورکړ لکه چې تاسې نه یاست خبر زه هم نه یم خبر، نه پوهیږم چې ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تریوه وخته خو مې فکرکاوه کیدای شي ګاډی یې وران شوی وی، خـــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، ربښتیا دالومړی ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ویلي، کله چې تیــره غرمــه کورتــه راورسیدم ګاونډی مې راته وویل چې نن ډیرزیات تلیفونونه درته راغلل...

ما لا خپل کالي نه وو اغوستي چې بیــاهم هغســې تیززنګونــه راغلــل، زرمې غوږی واخیسته اوغوږته مې ونیوه چې دلکشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ــ زه یم، لکشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره یوځای شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وکړ، دیــوه ژور درد، هغــه درد چې انسان یې هروخت نه شی کولای... اوخپل دریغی مې په درد کې ورته څرګند کړ... هغې غوږی کیښوده، سترګې مې په یوازې کوټه کــې دیوالــه تــه ونیوې، لږ ګړی وروسته مې ښه پام شوچې اوښکې مې راغلې، راتویې شـــوې، چې په دغه شیبه کې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ کړ:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغی څخه وژغوري؟

ددې هغه مینه رایاده شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شیرشاه د زوی اودخان جهان لودي دپلار زیب و، هغه نوم چې دهند دموسیقی پلار تان سین دهغه (دشیرشاه د زوی دولــت خان) ترسیورې لاندې وځلید اووغوړید... اوزړې شهزادګی په هغه نامه باندې ان په شلمه پیړی کې هم و ویاړل... دهغوتیرو اتلولیو، میړانو اوپښتو ته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل هغه چاپېریال کې چې ځوک نه پرې پوهېږي اویانـه غـواړي ځـان لکـه یوشمیرپیښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنـاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غړزما دموردمرګ ترغړکم نـه و، زرمـې خپـل کالي بیرته واغوستل، تکسي ته مې تلیفون وکړ، هغه هم راورسید، ډیره شیبه لانه وه تیره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تـه چـې نـژدې دیوې نیمې پیړۍ رزمو اوبزمو ته یې په خپله غیږه کې ځای ورکـړی و، هغـې بنګلې ته چې دیوه پښتون نومیالي پرتم یوروښانه څراغ اوس هلته په کې پـه خاموشۍ سره غزیدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کې یـې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپیره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهیدل چې بیا به دلته هم څوک دهغه تیربرم اوپرتم کیسې له چا سره زمزمه کـړي... پـه مړاوې خیره ورسیدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس یې دژوند ترووروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ ننداره وکړه اودزړه لـه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس یې دخپل خـالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمـا یوشـمیرټولګیوال چـې خبرشـوي ووهم راغلي وو، پوجا مې ولیده، چې پرما پسې یې سـترګې اړولـې، رانـژدې شوه، راته ویې چې ما نن څوڅو ځلې تلیفونونه دروکړل، په کـورکې نـه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وویل چې ماښام زما له لیدو پرته ولاړ نـه شې، زه اوته به ګډ ځو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنازه دبنګلې ختيزته جومات ته خرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هديرې ته چې ډېره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډېروخلکو برخه اخيستې وه، ډېره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره يې خپلوان اوڅومره نوريې دوســتان وو، مــا خويوازې دلکشمي پلاروپيژاند، چې راغلی و، خوهيچا ته نه ښکاريده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په رښتياهم ډېرخواشينی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهيچافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اوميم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاريده چې انسانيت اوسړيتوب ترهرډول ګروهې اړيکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالي دانسان خوشالی ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهيــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوخه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مينه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پيله ترپايه په هرځای اوهررنــګ کې يوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه يې يادوي، نه يې خوښيږي خو يوه ورځ داسې راځي چې بايد دخپل ژوند قيمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بيــه چــې وي اخلي، خو هيڅوک نه پوهيږي چې څه يې کوي اوپه څه برخليک يــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

موږ لا په هديره کې وو چې لمرولويد، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اويادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ يې هــم پــه يــاد وه چــې دغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې په څه شان اوشوکت سره وزیرېده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ یې ددوې محل په سر نه و اخیستی، لمرهغې هستۍ چې نه یې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغو پرتمینو خوښیوکې برخه واخیسته اونه یې نن هم دیوې شیبې له پاره دیوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼایي پرهغه مهال ولویده اوموږ ټول ساړه ساړه لکه بایلي جوارګر خالي لاسونه، یو یو، دوه دوه، درې درې او...له هدیرې بیرته رارون شو.

کله چې محل ته بیرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کې وه، نیغ یې دلکشمي مورته وروستم، کله یې چې سترګې راباندې ولګیدې راته په کوکو شوه، داسې لکه چې په رښتیاهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونږدې غړی یم، اوپه رښتیامې کومه ډېره نژدې څوک له لاسه ورکړي ده، هغې زه په غیږکې ونیوم، اوپه چیغو چیغو کې راته وویل:

ــ دولت خانه زویه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په لیدو سره دهندوستان ټول درانه درانه غمونه له یاده وایستل، کاشکي ته خو څوکاله پخوا راغلی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

لیلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چې نن سهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړینه راغلی و، ولاړه وه اوهغه یې ماته راوپیژاند، نواب رحمت الله خان... چې اوس یې په کوم هیواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، لیلې په نیولي غږ راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دببو وروستۍ شيبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ څو څوځلې يې له ماپوښتنه وکړه چې:

ـ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه ليد...

دهغې خاوند چې له څيرې يې پرتم ښکاريده دخدای پاماني په وخــت کې په غيرږ کې ونيوم اوراته وويل:

ـ مور خو ولاړه، لکه چې يوازې يې پريښودو هيلــه مــن يــو چــې تــه مويوازې پرې نږدې، پښتانه څه وايي؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کيلــه راځــه کيله به زه... (نورنه پوهيږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوريده، نــو نــه يــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکی په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښايســته شــيبه ورسره ودريدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې يې بيا ترغــوږ راتيره کړه چې هغه سندره څنګه ده؟ خوله مې يې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم ګړۍ خدای پامانی ورسره وکړچې:

مينه په تلو راتلو زياتيږي کله راځه کله به زه درځم مينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

ماښام تياره و، ما اوپوجا دواړو له لکشمي سره هم خداى پامـانى وكـړ، هغه بيرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وويل چې همدلتـه ودريـږه،زه زر يوځـل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې يوه دوه ركعته لمونځ وكـړ، دعـا مـې وكړه، په تاخچه كې ايښى دروند كتاب هغه چې كرښې يې تراوسـه هـم لكـه مرغلرې روښانه وي مې ښكل كړاو زربيرتـه راغلـم، دهغـې پـه څنـګ كـې كيناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له كوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوجا تـه ووې چې زه سيده خپل كورته ځم ځكه چې هم خواشينى يم اوهم ستړى، خو دې پرته له ځنډه ځواب راكړ:

ــ سمه ده ځان آرام ونيسه، هم هلته دې بيايم...

دغه شپې دمياشتې وروستۍ شپې وې، ځكه نوشپه زرتياره كيــده، زه هسې هم په دغه ښار كې نابلده وم، دشپې به چې په موټركې وم نه به پوهيدم چې چيرې ځم اوياپه كومه خوا روان يم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داســې پونده وركړې وه، چې يوه خواهم سمه نه راته بريښيده اونــه پوهيــدم چــې دا كوم ځاى دى اوپه كومه خوا روان يم...هم يې موټرچلاوه اوهم دځه په باره كې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال كې نه وم، يــوازې ســرمې ورتــه ښــوراوه، لاسونه يې لكه دځوښ شويو شيدوځپه له خبروسره همداسې راپورته پورتــه كيدل. په دغه شيبه كې ماته زموږ دكلي دخداى ښښلي مــلا ســحرګل خبــره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایاده شوه چې کوم کال غزنې ته راغلی وهلته یې کومــه ښــځه داخلــي کــه خارجي لیدلې وه چې موټرېې چلاوه، کله چې بیرته رشیدانوته راغی نوټولو ته به یې همداویل چې:

ــ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه ولیده چې مــوټرېې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم یې راباندې راوخیژوي...

داچې ځومره به یې رښتیاوې خدای به ترې خبرو، ځوجمعې یې ډوډۍ خیراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولویــد اومړشــو، زامنویې هم خیرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کیســه رایــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټردیوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګریزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتیکه تننۍ خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وویل:

ــ دخدای له پاره دادې چیرې راوستم ما هیله هم درځخــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ــ یوسری انسان یې ستایې له کورسره څه، چې چیرې ښه هلته شپه...

یوځل مې بیا هیله ترې وکړه چې زه ســتړی یــم، زه نــه غــواړم چــې نورځوک راسره سرګردانه اوخواشیني شي... خو دې هیڅ هم نــه ویــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شیبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ یې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکلی يې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنګه کيدای شي چې هغــوی دکلــپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصــه نــه شــي خلاصــه کــړي، دې اول راتــه وخندل،خو وروسته يې راته وويل چې داموټر يې پلارپــه دې ورځــو کــې لــه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپيوتري حساب لري چې دبلدوکســانوپه لاس اوغږ باندې پوهيږي...

دلته هم لوی کورو، لويه بنګله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې يې ځراغونه روښانه وو، لوی ډنډ يی په منځ کــې و، پــاکو اوبــويې پــه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غــوړولی و، ډيرخلــک ننــه کښــته اوپورته کيدل، داسې چې سړی پوهيده دلته يوڅه اويا يوه لويه پيښــه شــوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانۍ دننه شو،هلته يې مور، پلار، مشرورو اوکشــره خــور ټول داسې ولاړوو لکه چې دميلمنو هرکلی کوي، زه پوجا دوې ته په يوه لنــډه جمله کې ورووپيژندلم:

ـ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له مورږ سره په يــوه کالج کې درس وايي...

پلاريی لومړی ما اوبيا خپلې لورته موسکی شو:

ـ ډيرښه، ډيرښه، زمورږ پټان ورور دی؟

ـ پوجا زرځواب ورکړ:

ـ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتــه هرمهــال راغلــي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه يې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، په دې چې دې غواړی هم غازي شی اوهم بیرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ـ داپه رښتیاهم زما تربوردی...

ټاکر پیاری لال دپوجا پــلار و، دې هــم راجپــوت هنــدو و، ځــان یــې راوپیژاند اوویې ویل چې دې له هغو جنرالانوڅخــه دی چــې جنــرال نیــازی اودهغه پوځ یې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې یې هم برخه اخیستې وه. په خنداکې یې خپله داهم ترغوږ راتیره کړه چې، دتــره زوی دې هم ډیرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه یادولم تل به یې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ویل چې یووخت دهند په ټوله نیمه وچه کــې دوو قومونویوبل په ویاړسره یادول، چې یو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره لــه دې چې له یوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کیسې لري، له یوه اوبل ســره ډیرنژدې اودیورنګه ځانګړتیاوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلندکی کیسه لاپای ته نــه وه رســیدلې چــې دنــورو میلمنو یواوږد لام پردالان راننووت، نارینه اوښــځې، ځوانــان اونجــونې، زړې اوپخې، په څو شیبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نــه راتــه ښــکاریدل، خــو چــې پوجــا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهــن کــې راتیره شوه چې ګواکي ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځیرشوم اوشاوخواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې نورهم وکتل، ډیرې خیرې، ډیرخلک پیژندګلوي وو، لیلا خان هم له خپـل خاوند اودوو بچیانو سره راغلې وه، دلکشمي کورنۍ اود دوی نورخپل خپلـوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې کله پوجـا اولکشـمي دواړې راغلـې اوزما څنګ ته کیناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګـه کـړه چې دوې دواړې سره سکنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په یــوه کورنۍ پورې اړه لري،ډیرڅه یې له یوه اوبله نه یوازې پټ نه دي بلکـی هرڅـه یې سره یورنګه دي. دوې چې کله داخبره راته وکړه ما په هماغــه ځـای کـې خپل تندي ته ټس ورکړاوله خدایه مې شکریه وکړه چې کومه ورځ مې د دوی په منځ کې دیوې اوبلې په باره کې څه نه دي ویلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نیولي وو، په دغه شیبه کې ما تــه هغــه زمــوږ ددفتردهمکــارې شیرنې خبره رایاده شوه، چې یومهال یې راته کړې وه چې: دروسي یرغل پــه شپوورځوکې په پیښورکې دافغانانوله پاره ډیرې مرستندویی ټـولنې جـوړې شوې، چې دهغو له برکته موږپیښوریانو ته هم په کې کارونه میلاو شول، ماهم په یوه موسسه کې کاروموند څوکاله وچلیده خو وروسته دپانګې دنشته والــي له امله په ټپه ودریده، په دغه موسسه کې ډیروافغانانوکارکاوه، مافکرکاوه چې دوی به دافغانستان له بیلابیلوسیموڅخه وي... دموسسې له رنګیــدو څوکالـه وروسته چې دافغانستان په لوبه کې سرویس تبدیل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وویل چې زموږ دهغې پخوانې موسسې دامرپلار مړشــوی، زه هــم لــه نوروپیژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسســې ملګــري ولیدل چې تاوده تاوده یوې اوبلې خواته ګرزیدل، بیــامې هــم فکروکــړ چــې داخودعا ده،دوی به هم لکه ماغوندې خبرشوي وي څکه راغلي دي، لــه یــوه دوو مې پوښتنه وکړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا آمرخو زماوروردی، بل راته وویل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانوترزامنوپورې ورسیده... لنډه داچې راته روښانه شوه چې هغه زموږ موسسه ټوله یوې کورنۍ چلوله خو هلته یې ناسته پاسته داسې سره جوړه کړې وه چې هیچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له یوه اوبل سره پیژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، په غمجنه څیره، په داسې څیره چې خواشیني له ورایه ترې ښکاریده راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ـ څه خبره وه، که دې څه ویلي هم واي، څه به دې ویلي وای؟ موږ خوڅه تاسې غوندې نه یوچې دیوې دومره وړې خبرې له پاره هم تندی په تیره ماته کړو... خوماهغې ته دشیرنې کیسه وکړه، هغه داسې په خنداشوه، چې اوچت غږیې په دغه حال کې زیاتروخپلوانو واورید. خو زریې ځان راخوندي کړ، مایې دانا دمړینې له امله خپله ژوره خواشینې یوځل بیا ورته څرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې باران واوري اوبیا یوناڅاپه پرې لمرشی اوس دتالاربلورینو څراغونو ته سلامي شوې وې، داسې چې زما سترګې یې هم ناچارې کړې چې باید لکه ددې دهغوپه شان شي. خونه، په همدغه حالت کې یې ستونی راډک شو اودې هم هماغه تیره خبره راته وکړه:

ـ کاشکې څوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چې زما انا دغه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ویل ته خدای ددې له پاره هندوستان ته رالیږلی یې... ان چې کله کله به یې ما ته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترغوږ راتيره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنې نړې کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اوربښتيانې بيلګې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزياتې وي...

خومايې زرځواب ورکړ:

ــ هو، هغه ډېره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاريده لکه زما مور، هغــه يوازنۍ ځوک وه، چې ما يې په خيره کې دخپل پښتون ژونــد يــوه اوږده لــړۍ وليده، مايې دروښانه څيرې په هنداره کې دخپل تيربرخليک د آواره وريځــو درنې درنې لړۍ وليدې... اوهغه يوازنې ځوک وه، چې په شلمه پيړۍ کــې يــې دشپاړسمې پيړې دپښتنې مينې اودرنښت هنګامه له ځان سره ژوندۍ ساتلې وه... خودريغه چې مايې هغه پوښتنه ورځواب نه شواى کړاى، هغه پوښتنه چې رانه کړې يې وه:

ــ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيــانو پــه خيلخانــه او ټــاټوبې کــې يوداسې سړى نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغورې؟

نن هم شپه ډېره ناوخته شوې وه، مورږ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمې اودهغې نورخپلوان ټول راغلي وو، دپوجا پلار زمورږ په دود نــن شپه دوې ته (ويروسي) کړى و، پرما هم ناوخته شوى و، پوجا بياځان رادمخه کړاو راته وويې ويل چې زه دې کورته رسوم، مايې غورږ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نيمه شپه کې په بله خوايونه سې، خو دې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه داځل دنیغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره یوچوکیدارڅوک چې له هغې خوا یوازې نه وم بیایم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانــدې دانګړبــاغچې تــه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خدای پاماني کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم ورووړاندې شو، کله چــې دې غوښــتل دمــوټر دروازې تــه لاس وراوږدکړي، دمخې دټایرله څنګه یې یوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا یې ځان راوخوځاوه، چیغه یې وکــړه، لړرادیخواتــه وچــه کلکــه لکــه لرګــې ودریده،د لکشمي دلته زما په څنګ کې واړې وختې اوما ته یــې وویــل چــې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بیاتې داسې به چلیده اوس ګونګی شوې وه، حالت یې ډیرخراب و، ماپه آرامی له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروو‌ژنم څوک خو به پرما بدنه وایي؟ هغې راته وویــل چــې وړانــدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکیداران رابولم چې هغوی یــې مړکــړي، خــو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په څنګ کې مې دسیمنټو یوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډیره آرامی سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مــې وویشت، یو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولوید. پوجا له ډاره لړزیده، هرڅه یې له لاسه ورکړي وو، خوکله یې چې ولیــد مــار مــا وویشــت، یوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونیوه اومارته مې نژدې ودروله چې یــوازې لکی یې ښوریده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځیدو نه دی،خو هغــه داسې ډاره شوې وه چې رنګ یې زموږ دخلکو په وینا دځراغ پلتــه شــرموله، مایې دمخ خولې په خپل دسمال ورپــاکې کړې،لــه هغــه وروســته یــې پــلارا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونورخپلوان اوخوکیداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسیدل، پلاريې پوجا په غیږکې ونیوه، په سريې لاس ورتیرکړ، ورته په موسکا شو:

ـ غټ پیاوړي پټان دې په خنګ کې دی ته لـه مـاره ډاريـږې... زمـوږ نیکونو به تل موږ ته ویل چې که ملګرتیا کوئ نوله پټان سره به یې کـوئ، کـه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوخه کوې چې دځنګلونو زمریان بـه هـم لاردرخخه چپوي، شیرشاه زمری نه و وژلی چې دولت خان به یوه مارتــه سـزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ایله لږآرامه شوې وه، لکه چې باوريې نه کیده راتــه ويې ويل:

ـ ته مارهم وژلی شې؟

ماورته وخندل:

ـ ولی خه شک درته ښکاري؟

ـ داچل دله چا زده کړی، چې په یوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ـ زموږ خلک وایی ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې باید سړی ناګاره نه وي...، هغه هیڅ چل نه غواړي...

ـ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښــودلی که خنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ما ته دماروژلوچل زما نیکه خدای دې وبښی راښوولی دی، هغه مورږ ته ددښمن داکه ماروي، که زمرې، که لیوه اوکه یرغلگرانسان له دغوټولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پیښې له دړدنگه وروسته،مې بیاله ټولوسره هغوی چې دلته ولاړ وو خدای پامانې وکړ، پوجا اولکشمی له څیرو ښکاریدې چې ښې ډارې شوې وې،ځکه یې اوس نه ویل چې مورږ به دې ورسوو، زه ترې موټرته وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت یې و اوورستی خبره یې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغورږ یې راتیره کړه:

ـ ځه خدای دې مل شه، نوربه دنیکه ته هم دعا کوم چې تاته یې داچل درښوولی و، اوکه نه نونن شپه به زما هم له اروابنادې ببوسره وه، خو لږناوخته...؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زمونږ دکالج څـوملګرو سـره جـوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضـاوه، چـې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشـو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشـمیرخو لاویـل چـې مسـوري، دهـره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زمونږ په لست کې وو، خومونږ سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلووړ دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راخخه وکړه:

ـ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ـ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زمـا نـه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوڅه دزړه په نامه لري خوښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ولې دهرچا خوښيږي؟ (په موسکا).

يوه شيبه ورته غلی شوم،خو بيامې زرځواب ورکړ:

ــ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسيږو.... ـــ سمه ده، خو پام چې که زما هيره شوه، چې بيايې راپه يادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعې ورځ وه، تيرماسپښـــين و، چـــې مـــوږ اګرې ته ورسيدو، هلته مو دشپې له پاره هم په يوه هوټل کې ځايونـــه ونيـــول، هرچا دځان له پاره يوه يوه کوټه ونيوه، پوجا اولکشمی په يوه کوټه کې ديـــره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته يوه کوټه ونيوله، په هغه ورځ مو ترمازديګره پـــه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشـــو، پـــه دې چې پوجا ويل چې تاج محل په دغوشپوکې تورورځې دشـــپې ښـــکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخـــان هـــم و، هغـــه زموږ دکتواز يوښايسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنـــداران په هرڅه پوهيږي، خو يوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې يې ملاورته ماته شـــوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته ليوال وو اونه يې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنۍ په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکيوباندې لکه دعصرزلمی، نه دکتوازداسې پوهيده...دکورنۍ نوروغړو يې اوس هم په اسام اوبنګـــال کـــې ددوې په وينامعاملې درلودې خودی له هغوټولولاس پـــه سرشـــوی و اوملايـــې يوازې زده کړو ته ترلې وه، اوس يې هم له يوې جاپانې کمپنۍ ســـره کارکـــاوه چې هرڅه يې درلودل. خوله دې سره سره يې تراوسه په کومه نجلـــۍ بانـــدې داسې چې دځان له پاره يې وړوبولی لاس نه و ايښی، په دې چـــې پـــه عـــادي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو دده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښــته هغــه ورپيداکيــده نــه. مازديګرمهال و، چې موږ په تاج محل ورننوتو،، په ځوشيبوکې راباندې ماښــام شو، ما اومصطفی چې زموږملګری و، هلته دتاج محل دمــانۍ پــه څنــګ کــې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلتــه ديــوه پــرتم احساس، ديوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت ننداره پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترګووينې، اودرښتينې هستوونکي په پرتم اولويۍ هلته تربل هرځای زيات دسړي باورپياوړی کيږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپينوڅراغونو غيږې تــه لويــدلې وه، دمانۍ پرننيوديوالونو باندې دياقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچــا ان دهغــو مســتو نجونو اوشازلمو سترګې هم خيره کولې چې ځانوته به يې دښکلاپه لحاظ دچــا خبره يوڅه ويل، دشاجهان اوممتازمحل ارواوې چې دهغــو پرقبروبانــدې پــه شپوپه ورځو، په مياشتو، مياشتو، اوکالونو کالونو ديوه اوبل په کتو کتوباندې نه ستړې کيږي، ديوې اوږدې اوتلپــاتې مينــې کيســه هرچاتــه چــې پــه دغــو کيسوپوهيږي وايي... اووريادوي چې ځوان خرم اوښايستې تاج بی بــې دلتــه دڅه شان يوې مينــې هنګامــه جــوړه کــړې وه چــې تودوخــه يــې تراوســه دهنداونړۍ خلک له ورايه احساسوي.

زه اولکشمي هم يوځای وو، کله موچې دتاج ننداره وکړه، کلــه مــوچې هلته هرڅه دزړه په سترګووليدل، هغه اوس ګردسره په يوه بله دنياکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دی خــو روح يې په کې نه وه،دهغې دسترګو سپينوالي لکه دتاووس دسترګو په شــان دسپين تاج محل په منځ کې دتاج محل سپينو څراغونوته مينتوب اوليونتوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوځل کتو کې وربښل، ما نه شوای ورته کتلای، ځیره مې یې دتاج دســـپین دیواله په سپینومرمرو کې لیده چې لکه بت غوندې راته ښکاریده، ترلاس مې کلکه راونیوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ما وینې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وینم دې نه، خو خبرې دټولې اورم...

ـ پوهیږې تاج چا جوړکړې؟

- هو، پوهیږم...

ـ چا؟

ـ مینې، یوې لیونۍ مینې اویوه مینه ناک احساس...

اونوریې څه ونه ویل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنـا ننـداره کولـه، دځوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغــو شــپو کــې ایلـه دسیند مخ پوښلی و، اوبه یې ډیرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنـا کې ولید، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ـ لکشمي پورنیما وینې؟

هغې ورته وخندل او ځواب یې ورکړ:

ـ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تـاج محلـه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی دواړې سره يوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس يـې زما په لاس کې راکيښود اولومړۍ پوښتنه يې رانه داوه:

ــ دتره زويه، دابله(پوجا) خو دې زما ډيره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوږه کيښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ــ اکبرجانه لاليه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اودده انځورواخيست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخيست، ما په ټوکه ترغوږ ورتيره کړه:

ــ اکبرجانه لاليه خدای دخيرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځيرځيرسره وکتل:

ــ يه يه دادې درنيسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تيرماښام موږ دتاج محل له جادويی غيږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غيږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په اندول ډيرروښانه نـه و، دواټ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ويـل دايـې هميشـنې استوګنځی دی يوې اوبلې خواته په خواږه خوب باندې ويده وو. لاره تياره وه، لکشمي اوپوجا څنګ په څنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وريـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې يـوه تيـاره شـپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپايه هم له ده څخه ديوې شيبې له پاره بيله نه شوه ويلی وو:

که له دې زندانه داخل ووتم اوبخت ياري راسره وکړه داخل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالۍ کوم...

زما خبره لا پای ته نه وه رسيدلې چې دپوجا پښه په کــوم شـــي بنــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولويږي، اکبرخان راکلکه کړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسيدلي،دوی دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسيده چې اکبرخان لالی هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه مونږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ کې کيناستو، ټـول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو کــې ســره ډوب ول، لکشــمی لــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اکبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خــوږې کــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک يوځای اوڅوک بل ځای کښنته پورتــه کيــدل، پــه هغه شپه لکشمي ډيره هڅه وکړه چې زما له خولې يوڅه واوري... يوځــل يــې راته وويل چې تا خو ويلی وو چې له تاج سره دمينې خبره به هلته درته کــوم اوس خوهغه وعده پرځای کړه اوراته ويې وايه...

مابياهم ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ تاج محل ديوې تلپاتې مينې نوم اونښه دی،دمينې، د هغه څــه چــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دی،انسان له هغې پرته ديوه سپيره بيابان په شان دی چې څوک يې هم په خوند او رنګ نه يادوي...

دا راته موسکۍ شوه لاس يې زما پرمخ را تيرکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایي؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کــړه، بلــه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پــه خولــه نــه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکرکې راته وزنګیده، بیایې ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې ټیکــۍ اولنــډۍ واورو نــوره ښــه نــه دربانديې کیږي، یوه ټیکۍ راته واچوه...

موږ همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچــولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشــمي یــې دلنډۍ نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه ســره ورغبرګــه کــړه، خومــا ځــان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغــې خوا پوجا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوجا راتــه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر پــه هندوستان کې تيرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې يوڅه خړې راتــه ښــکاره شــوې، دپوجــا ځواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ـ بس نوره ته پوهيږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي موږ دغلــه وو...

نه پوهيږم چې اکبرخان په څه شي پسې يوې خوا ته شــو، لکشــمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکی کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د يې وســاته، پــام چــې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بيا دځان په اړه پوښتنه پيداشــوه، لکشــمی لکــه چــې اور پــرې لګيدلی وی پرمــا بانــدې پــه هغــه تــوره شــپه کــې راغرمــه غرمــه شــوه... ـ ته نه پوهيږې چې دا يويونيم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوســپنه نــه يم... زه انسان يم... هيله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

ماددغې خبرې لاره لاډيره پخوا څارله اوپه دې فکرکې وم چې يوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې يوې څپې سره په يوه همداســې ځــای کې غاړوځم... مايې لاس په لاس کې ونيو، پرمخ مې يــې کــيڼ لاس راتيرکــړ، داوښکولارې مې يې پرمخ، پرښکلي مخ ورلنډې کړې او ورته ومې ويل:

ـ ته مه خپه کيږه زه هم مينه درسره لرم، پرما هم ګرانه يې خو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس باندې موښه ما بیاورته وویل:

ـ آیادا اړینه ده چې څوک له چا سره مینه کوي، دچا چې څوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نورارزښتونه هم باید په پام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شي او یادکړه شی...

ـ نور ارزښتونه یانی څه؟

ـ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یې سره دومره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو ارزښتونو لوړه وبولی په شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چې له مورسره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعیت سره مینه ولري، له انسان سره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشمي مې په خبره کې راولویده:

ـ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خو نه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستۍ پایلې ته نه یم رسیدلی اوپه دې تراوسه هم لاسم نه پوهیږم چې زه له تاسره ولې مینه لرم اویایې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې یې په خپل لاس کې کلک ونیو:

ــ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ایښی په دې هم څه احساس نه درته پیداکیږي؟

ــ داسې هم نه ده چې ګواکی زه بې احساسه یم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهیږم چې ته پرما ګرانه یې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې یانه منله اویاداچې نه یې درک کوله... ځکه یې راته وویل:

ــ زه نه غواړم چې ته باید ټول عمر زما مینې ته دصبرخیمه ووهې، زه شیبه غنیمت ګڼم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، یوازې دا راته ووایه چې دم درحال دې څه نیت دی؟

ماورته وخندل اوپه سړه سینه مې ترخوله ورته راووتل:

ــ نه شم کولای چې ځان په دغه سیند له موزو اوپښو سره یوځای لکه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ــ ولې؟

ــ ځکه چې زما اوستا دژوند اواحساس، او ان عواطفو دنیا خدای محکومه پیداکړې ده... زه او ته په بیلو بیلو کړیو اوپنجرو کې د ژوند اوتاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګناهګارانو په شان پراته یو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندی دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ـ پوه نه شوم څنګه، داخو ډیره درنه فلسفه وه...

مابیاورته وویل:

ـ وګوره ته دم غنیمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وایې چې زما همداګړی سمه تیره شي، اوزه وایم چې اوږد عمربنایي موږ ته په مخ کې وي... ته وایی ټوله دنیا دې په ماپسې بد وایی اوزه وایم چې که یوه دروغ او ناروا هم راپسې وویله شي، زه باید ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وویاړي چې ته یوملګری پیداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم وواري، ښایی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ویاړ به یې داوي چې یاما ووژني اویاهم خپل ځانونه... ته ووایه زه څنګه کولای شم چې دپیړیو پیړو، دهیلو او امیدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې دیوې لنډ مدتې احساسي شیبې له پاره اور پورې کړم... هو، دریغه چې ما دومره جرآت درلودای اویامې داکارکولای شواي... زه هم انسان یم، زه له تاسرمینه لرم.... خو؟

زه پوهیدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکي آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهیدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سیلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زموږ دمیزپه سر دشرابو بوتل ایښی و، هم یې ماته اوهم یې ځانته ګیلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وویل، چې زه ددې کارمیړنی نه یم، زه له دوزخه ډاریږم، زه نه شم کولای په هغه دنیا دخپلې دغې ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ویل چې ته دا په سر واړوه، زه ســتا پرځــای دهغه سوال اوځواب میدان ته ورځم، موږ هم مذهب لــرو، مــوږ هــم دخــدای دلارې پیروان یو او موږ هم په هغه خدای له تاسې سره شریک یــو چــې هغــه دهرڅه بادار دی او هرڅه دهغه په اشــاره جــوړیږي او ورانیــږي... تــه دا پــه سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې دالیونۍ اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن یې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلــو تورو‌غرونوپــه شــان لــه ژونده تور دی، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګیلاس ته وکتل،له زړه مې یوازې یوخدای خبــرو، هــیڅ لاره مې نه درلوده، که رښتیا ووایم په همدغه شیبه کې دلکشمي لــه خبــرې سره سم هغه لنډۍ رایاده شوه چې:

چلم وهه دوړې یې باسه دتمباکیوبه دې زه ضامینه شمه...

پرمایې هغه ګیلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورمــاهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخدای وکړ، له ځان سره مې وویل چــې پرســیند خو لاهو شوم څه یوه نیزه اوڅه لس... داپه همدغه شیبه کې لکه بلبلــه راتــه لګیاوه لایې ګیلاس هم په سر نه واړولی چې همدایې راته ویل چې:

ــ ته نورمه وایه چې زه له تاسره مینه لرم، اوس زما وار دی چــې ووایــم زه له تاسره مینه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ پــه اړه فکرکــولای شې اونه هم دنورو...

تردې زیاتې یې یوڅو نورې هم راته وویلې، زه یې دومره راوپاروم چــې له ډېره درده مې هغه لیک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې ټول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

– ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه موږ غوندې مري، خو موږ به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به موږ دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیرباندې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله ځومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نشته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله ټوله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومي غیره راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نري نري درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ يوه لنډۍ، يوه وړه لنډۍ چې دزړه تسل مې پرې وشي، نوره نو شـــپه په سپيده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګيلاسه په سرواړل خوداســې نه ښکاريدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاريده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داځنګه شـراب دي چـــې پرمـاېې هـيڅ اغيـز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ويې ويل،داشراب نــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډډه وکړه... زماعقيده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډيره موده ما نه شواى ورتــه کولاى او زما پرزړه يې درنه کيږدۍ وهلې وه، خو نن يې زړه ته ورسيده چې زه هم دې غوندې انسان يم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانــدې پـوهيږم، خــو يوازې په يوه توپير چې دې په خپل ژوند کـــې پـــه يوشـــميرهغو خنــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلى و اوما نه شواى کولاى چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښيده، دا زما په شډ والــې باندې پوهيده اودهغه هرڅه يې په زور او زير دواړه ورمعلوم وو او په هغو کـــې يې خپله نيکمرغى ليده، هغې ته زما حيا، زما وفا، زما ژوند زما له تاريخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه يې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ويلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه يــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کـــې مـــې هـــم دځـــان لـــه پـــاره دبدمرغى څه نه ليدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کـــې داتوان نه ليده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څـــه شـــان راګـــډيږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې يوه ورځ زه اوهغه په يـــوه وينـــه اويـــوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه پورې هلته تړلې وو... هو په هغه مینه چې دې اوس په کیسوکې لیــده او په هغه وینه کې چې تراوسه یې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه یې ترلاس ونیوم، لاس یې زما په لاس کې و، دهغې دبــدن تودوخــه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، پــه هغــه شــپه یــې د وروستي ځل له پاره دچا خبره پــه مــزه مــزه ښــکل کــړم او بیــا یــې خپلــه دپلاراونیکه حق لنډۍ دنورو ډیرو تودو هیلو پرځای رانه وغوښته، هو، لنــډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لږ تــرې یــوې خواته شوم، مخامخ ورته ودریدم اوپه مینه مینه مې ترخوله ورته راووته:

یاري دنه کوم ډاریږم   دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زموږ دمینې بنډار دهغې په موسکا کې تیت وپرک شــو... لږشیبه وروسته زموږ موټر متورا ته ورسید هلته مو له یــوه پــرتمین جومــات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاتــه نــو بیا موږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلایــی مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکیو نوي په خورا درنښت سره دهغــو پــه پښنو کې خپل ارادتونه او سهارني ګلان په مینه ښــندل او شــندل او دهغــوی دتلپاتې مینې اوارات قدردانی یې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ رادیخواله ځان سره یوځه ویل، داسې چې ما نه اوریدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وریدل چې له ځانه سره یې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډې

یاري دنه کوم ډاریږم   دلرې لرې تماشې به دې کومه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نږدې څو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شـــوې وه چې په هره څنډه کې غلو یوبـل وربانـــدې واژه. دکابـل لـــه ورانیـــواوس هـــم دپېتواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کـــولې، زنـــدی پرزندی پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویـــده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو ســـره بـــه یې دهیواد دموردخپلواکی دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکـــړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پـــه اور لاهـــو کـــړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داتولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوڅه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومـــه... ددغـــه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنږدې کوله، هغـــه تـــو پـــان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپـــل لیـــوني پلونـــه کیښودل اولکه لیونی غوا پروطن له یوې درنې سراړمی ســـره راغبرګـــه شـــوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لـــه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کـال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورســیدې، دهغــوی لــه مرګــه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه وو ویلی، په همدغــه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک پــه ځنــډه کــې داهــم لیکلی وو چې:

ـ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپــه بمبــاریوکې نــژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره لــه موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داټولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغۍ پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغۍ دوام وکړ، ډاکتران یې هــم پــه لاملونونــه پوهیدل، ځنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچارۍ بــه یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی ســره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل ســره بــه یــې زمــا پــه اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شــي لیــونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیوني کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښنــې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښــتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یــوه ډاکتردهغه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندیوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړی ورته ویلي وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خیر، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشـي خـو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا یوه میاشت راسره پاتې شو، زه هم یوڅه سره په واک کـې شوم، ورته ومې ویل چې ته نوردرځه زه نورجوړیم او خپل کارونه که دخـدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وویل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه یوڅه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغـه ترسره کړم، له هغه ورسته به درځخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بـه پوجـا اولکشمی زما لیدو ته راغلې، ترما به یې له اسدخان لالا سـره ډېـرې خبـرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډېـرو پـورې سره غږیدل، داسې چې زه به یې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پـه نـوي ترنګ ترونګ باندې هم ترموړ ښه پوهیده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاریده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مینه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پیژندل او هـم یې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهیده او هم داکبرخـان دپلاراوکورنۍ...

لکشمی پوره شپږ میاشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مـا هغـه په ژبه نه شوای ویلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمـا دروغتیـا پـه خاطریې دزیارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته یې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پیره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمـا لـه پاره یې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه زده کړي يا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته يــې ويلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تيــاره وه چې ماهلته وليږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږيــارانو او پــه خپلــه اســدخان لالا هــم پــه سترګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، يوڅه چې ما اوس په خپــل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني يارانو هغــه پخــوانۍ کنايې اوکترې هم نه اوريدی لکه چې پخوا به يې ويلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړينه...

اوياهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل ليک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړيتوب په وړاندې خپــل زوږ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاريده چې اوس ټول پــه دې باوري شوي وو چې ژوند له يوې داسې ســرچينې را پيــل کيــږي چــې هغــه دانسانيت سرچينه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک بــه وي چــې دســل کلــن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله وليد چې دغه ځانګړتيايې نه درلوده هم هغــه انســان نــه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وې، يوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه ځم درشي مې درته جوړه کړي، له غرمې وروسته يې درتــه راوړم، مقصد تر دريو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو خپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغــه امــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقومانــدې ســره ســم تردريوبجو دمخه بيرته کورته را ورسيدم، کله چې مې دکوردروازه پرانيســـته، زموږ په کورکې دناستی له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکــه وه، زمــوږ چې څومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشــره خور هم له څو نوروميرمنو سره راغلې وه، زه يې دښځو کوټې تــه ورلاړښــونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته يې وويل:

ــ لږ لاس مساس پرې ووهی، دريشی يې هلته ده، هغه وروغوندی، نور به له خيره سره روانيږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په ربښتياهم سره حيران شوم، ځکــه دوی په دغه باره کې له ماسره ډيرلږڅه هم نه وو ويلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغــه راته وويل چې:

ــ ځه ځان تيارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، څــه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له يوې خوا له ويشه په تالان رضــادی او لــه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پــه ډيــرو ځــايو کــې يــې زمــا استازيتوب هم کړی و...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتيا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس يوڅه چې ما هغه ته اړتيادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هيڅ هم ونه ويل اونيغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کيناستم، لاهم نه پوهيدم چې چيرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... يوازې دلارې په اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتيره کړه:

ـ بچيه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبره مې هم له تاسره يوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داسدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نيول شوي وو اومورږ اوس ټول زما دواده په ورا روان شوي وو...

ما هيڅ هم ورته ونه ويل اونه مې دومره جرات درلود چې دبي بي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووايم، په دې چې څومره چې اسدخان لالا پرمورږ برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغه شيبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفۍ کرستينا خبره رايادە شوه چې يومهال ماورته ويلی وو چې مورږته نجونې زمورږ پلرونه ټاکي، کيدای شي کله زمورږ خوښه هم پکې وي خو زياته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حيرانه شوې وه چې وويل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانه وکړي، زه خو به ځان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتياني زوم په شان نيولی و. بي بي حاجي اوس مورږ ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا تردغه حده را رسيدلي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیروخت نه و تیرچې زموږ دورا شل دیـرش مـوټران ټـول دلکشـمی دبنګلې په شاوخوا کې ودریدل، دبنګلی په هغه خوا باغچه کې لویه خیمه چې تر زرو زیات میلمانه په کې ځاییدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونـو غږ واورید، کله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او یاران راغلـی وو چـې حساب یې په یوه خدای و، په دغو شپوورځوکې ډیلی په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت کې به یې لس او شل کوره اوسیدل... ځکـه نو دهغوی ډیری راغلي وو، له بمبی، اسام او حیدرآباد څخه په سـلګونو زمـوږ سود خواره ماما خیل اوپه نویو زده کړو بوخت همزولی زلمیان راغلی وو چـې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوږې ځنې اوښـتل را اوښـتل... موږ دمانې په انګړ کې دننه له موټره کښته شو، دلکشـمي مـور اوپـلار زمـوږ هرکلی وکړ، بي بي حاجي مخکې او مـوږ ورپسـې روان وو... مـوږ دلکشـمی موردمانې دننه لارښوونه کړو، هلته لکشمي دواده په ځانګړي سینګار کې چې په اول ځل لیدو خو ما هیڅ ونه پیژندله زموږ لاره څارلـه، کلـه یـې چـې پـه ماسترکې ولګیدې راته موسکی شوه، دبي بي حاجی او اسدخان لالا پښـتوته ورتیټه نه شوه، بي بي حاجي ته یې لکه زموږ دښـځوغوندې غیـږه ورکـړه او لاسونه یې ور ښکل کړل، داسدخان لالا لاسونه یې هم ښکل کړل، هغه یې هم لکه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتیرکړ او په درنښت یې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربی اوچـت و، زمـوږ دځوانـانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسیدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼـو نه اچول، اودلکشمي دپلار بنګله نن په رښتیاهم درنو خوښیوپه سراخیسـتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلکشمي مور دمیزله سره زموږ سپیځلی کتـاب پـه خورا درنښت سره دمیزله سره راکوز کړ لومړی یې زمـوږ پـه سـرونیواوبیایی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کله چې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپیڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پیداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زما مخې ته له بسم الله ویلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زما له درناوي وروسته یې دهغه لومړی پاڼه راواړوله، او ما ته یې وویل چې لومړی مخ (الحمدالله) یې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مې ترپایه رساوه، لکشمی زما څو تیروتنې را سمې کړې، دویم مخ که رښتیا درته ووایم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پیل وکړ، ذالک لکتاب لاریبه... هغه یې په داسې زور اوزیرسره ولوست، چې زه یې حیران کړم، ددې داکار زما له پاره داسې هیښنده جټکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب وینم او که په دغه دنیاکې نه یم... اوهغه مخ یې ترپایه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کیسه خبره وه، یوازې زه وم چې لکه پردی اوس له داسې یوې نوې پیښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکۍ شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره یې داهم ترغوږ راتیره کړه او راته ویې ویل چې:

ــ زما لس سیپارې قران شریف په یاد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زیږدلې وه، له خپلې انې سره اوسیده، له هغې سره لویه شوې وه اوهغې یې دمور اوپلار په خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې یې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلاریې ته یې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنه منلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجی چې په خورا سختۍ سره بـه يــې داسې يوې خو شالۍ ته رضايت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبـه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هيڅ نه وو ويلي، ما فکرکاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګيوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډيروغــږوي، پــه دې چــې دوی فکرکاوه زما داوږدې ناروغۍ يولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه يې اوريدل چې کيدای شي زه ډيرزر ليونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغيزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستيوکې يې له ما سره ديوڅه په باره کې هم څه نه وو ويلي، يوه ښيګړه چې دپوښتنې له پاره يې اړتيانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســياليوباندې نه ماتيږي... دلته هلک دانه شي ويلای چې:

غم دی دلالي په سر - مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالۍ په سر - مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅې دنجلۍ پر کورنۍ باندې پيتی دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډيربلد شوي وو، له هغوی سره يې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره يې ويل نه غوښتل او يابه دوی پوهيدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له يوه اوبل سره توپيرلري هم له دوی ســره شــريکې کــړې وې، خــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچې دوی پرما اغيزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهيدل چې زما له پاره ډيرې دودونــه او ارادتونه ډيرمهم نه دي، په دې چې زه پوهيــدم چــې پــه ځينــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی بايد له ياده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره يې هم اړيکي ترما هم کلک شوي وو، داسې چې يوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته يو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوټر رااستولی و، ډيره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په څو شيبوکې ورتــه کــاري او تيــارېې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچيرې له هرچا سره مخامخ شول، نودايوه خبره به يــې ورته کوله:

ــ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوټر زده کړل، نوره هغه که ددنيا په هرکنج کې وي نه بې لارې کيږي، بايد چې سړی يې درنــاوی وکــړي او پــه سريې وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان يوه پيغام سام لويدلی و، ځکه يې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تيارې دهغې دکــورنې له خوا نيول شوی و ناست وو، خو موږ له يوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اوموږ خپل، زما خواښې په خپله عقيده دزړه له کــومي باورمنـــه اووياړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه رښــتينې پاچــا لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی سره پرتخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داخوکاله مورِ لـه یـوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پېژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاریب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مـا هلتـه دهغې په شاهانه بنګله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پـه هغـه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانیست، ښکل مې کړ او لکشـمی په هغه مهال ماته ویلی وو چې پرې پوهیږې او ما ورته ویلی وو چې پوهیـدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډېرزوړ و، خـو کلـه چې ما پرانیست دهرې کرښې توري یې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تـه هغه کتاب را یاد شو، اوهغه دروغ رایادشول چې ما دلاپې په توګه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سیپارې یې په یاد وې ویلی وو. زه اوس په دغـه شـیبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرمیدم، په دې چې ما لکه زموږ دهیواد دیوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانیولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخوابښې ترلاربښونه لاندې ترسره کیدل، هغـه پـه خپله عقیده باندې دزړه له کومي باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هـم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کیدل، هغه ټولې خبـرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې ګنکس وم، هرڅه مې چـې لیدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پـه خپـل کلـی، کـور اوهیواد کې و... له یوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوریدل کیـده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وروسته بیا زموږ کوټې ته ټولې راننوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامـــي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونــو کــې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خــورې ســندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو پــه هندوســتان کــې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکــړې، او س هغــه ســندره پــه اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زموږ پخــوانې مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلــی و اوخپلــې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کــې بشــپړې کــړې وې، او زمــوږ هنــدي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو ســره زمــوږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلــي وو، او زموږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یــې لــومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شــول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیــوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترڅنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو پــه وړانــدې داشــاهدي هــم ورکړه چې:

ــ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیــواده دباننــدې وې اودوی دواړې له شهزادګی ګبانو سره دلته اوسیدې ما قرانی تعلیمــات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وي چې دوی دخپلې انې په همت مســلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې دیوې کړی پــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانۍ سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده یورښتینې واده نه دی، بلکه غواړو دلته یوازې دیوه فلم له پاره یوه صحنه جــوړه کــړو... خــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځیرشوم، پوه شوم چې نه، دایوه داسې رښتیاده چې هرچا ته یې وواپې، هغه یې یوه انځوریزه صــحنه ګڼی...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډیرې مودې دلته چا نه وولیدلی اوداسې ډولونه پکې ودربیــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو یادونو او رنګونو ته یې نوی رنګ ورکړ، زمــوږ ټــول سودخواره کلیوال له هرې خوا سره راټول شــوي وو، ملــوک مــا مــا چــې لــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغونډواوباندډارونو ګل بلل کیده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنــی کــې یونــامتو ټوکمــار و، چــا بــه لاداهــم ویــل چــې دی دشلګردنومیالی ټوکمار (ولو) اویاهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهــدینو دخلقیــانو پرچمیــانو رژیــم تــه د سندرو اوټوکو ویلو په ګناه وواژه، خلکو به کیسه کوله، چې کله ملایــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته یې ورسیده چې ښښي خــو یــې نــه، نــو یــی د وروستی خبرې په توګه ورته ویلی وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوملايانو، تاسې ټول عمرشکنې خوړلې عقل مو په سرکې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې کيدونکی نه يې، زه يوټوکي يم، زه خپله دنيالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره کار مه لرئ، له دی تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړيږي... دواک او ګدی تاسې نه ياست... خپلې شکنې وهی او ولو ته دعاوې کوی....

وايي چې ملايان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته کتل، هغه هم ورته په قارشو.... دځوشيبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل کوي، سترګې په لاره وو، له څو شيبو وروسته يې له کوم قصاب ملا که قاري سره چاړه په لاس کې وليده، زړه طاقت ونه کړ ځکه يې د وروستی ځل له پاره په ملايانو خوله ورخلاصه کړې وه چې:

ـ اوملايانو له هغه لويه مو رانيولي تر دغه واړه چړي پورې مو ميندې او خويندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله کليمه دوختنه لوستې... هلی زرکړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنی ددغه نامتو ټوکې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم کورته ورلويدلی وو،هغه تري پټ شوی و، نورڅه يې نه وو موندلی، په خپله ميرمن يې غږ کړی و، چې دخره تر کته لاندې يې پټ کړی، هغې داکا روکړ، خدای مجاهدين پرې کانه اوړانده کړل او دی يې ونه موند، له هغه وروسته يې خره ته تر... درناوی کاوه، هغه کته يې دخپلې ميرمنې په بنارسي شال کې نغښتې وه اوهرچا ته به يې ويل چې زه خدای وژغورلم او دغې دخره کتې وژغورلم... هرځای به چې کيناست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله خبره کې به يې له خره اودهغه له کتې څخه ترانســانانو دمخــه مننــه نــه هيروله...

ملوک ماما هم داسې يوڅوک وچې دهغوي لاره يې څارله، په هغه شپه يې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم يې ژړول، په سلګونوټوکو کې يــې يوه داهم وه چې، کله امريکايانو پرافغانستان يرغل وکړ، هرچا به چې دطالــب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډيردرناوی کيده، ده ويل، چې زما يوکليوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوســتکي کــې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې وليد، يوه ورځ په يوه ميلســمتيا کې سره ناست وو، ماته راترغوږ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان يــم ځم کابل ته... ملوک ماما ويل چې ما خو هغه ســړی پيژانــد، چــې ددوو خــرو اوربشې يې هم نه شوې ويشلای، ماته هغه زموږ دکلی دځــاه کينــدلو کيســه رايادە شوه، يوکال چې دکاريزه اوبه وچې شوې کليوالو پريکړه وکړه چې: موږ بايد دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداســې پــاتې دی او هلکانولــه تيــږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پريکــړه همداسې وشوه چې بايد کوهی پاک کړل شي، يو ځوان راوړاندې شو، او ويــې ويل چې زه ورکښته کيږم... کليوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي تــه يــې چــې ډيرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنــژدی شــو، هلتــه يــې دسترِيا اوډار احساس وکړ، له کښته يې غږ راوکړ چې: درپورتــه مــې کــړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې يې يوڅه وکړه... خو له کښــته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاهم خلکو هیله ترې وکړه، چې له زغم څخه کارواخلی... او یوځه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، څکه یې له کوزه په اوچت اوازورته راغبرګه کړه چې:

ــ داکوهی راباندې پاکوئ او که یې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وویل چې ما خپل کلیوال ته وویل چې:

ــ د دولت د کور ودان وي، خو دایوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچې ته خو دهیڅ وایې نه یې، زه نه پوهیږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مردارول....؟

اوزموږ ودونه په داسې نه هیریدونکوولولوکې ترسره شول....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۴)

زما اواكبرخان ودونه، لكه څنګه چې زمـــوږ هـــوډ و، لكـــه څنګـــه چـــې داسدخان لالا هيله وه، لكه څنګه چې زما دمـــوراو پلاراوداكبرخـــان دكـــورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، يوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه وليمه ونيوله، په هند كې وليمه هغه ميلمستيا ده چې هلك يې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نيسي، سره له دې چې داكـــار پـــه هندوانو كې دېردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نيسي چـــې دهغـــې پـــه نيولو سره هلك اودهغه كورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده كې ښيي، لكشـــمي زموږ له واده ورسته زموږ له كورنۍ او دوستانه څخه هيله وكړه چې نوره هغـــه بايد په خپل اصلي نامه (مباركه) ياده كړي، انی يې دانوم دبی بي مبـــاركې لـــه نامه سره اړونـــد وربانـــدې ايښـــی و، دهغـــې پښـــتنې ملكـــې ميرمنـــې چـــې دهندوستان دلومړي مغلي واكمن مړی يې په خپل امر له هند څخه كابـــل تـــه راو ليږداوه، انې يې تراخره پورې په همدغه نامه يادوله، خو دې دغه هنـــدكی نوم يوازې له خپل پلار سره دمينې په خاطر پرځان باندې ايښې و... داچې زما اواكبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې كورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دكورونو، دموټرونـــو، دنوكرانـــو او نوروټولـــو... لكشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري كاروبارونه درلودل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاټري ورته ووزي، يوپه يو دڅا خبره په لوړ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشـو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای تـه نـه ورسـيدلې چـې مـوږ دافغانسـتان پـه لـور وخوځيدو،له هرڅا به موڅې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولـو بـه ويـل چـې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نـه هـم هغـوی لـه غـرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، مـوږ پـه همـدغو حـالاتو کـې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس پـه رښتياهم وليدل چې زموږ پر وطن باندې اوړدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې مـا مـې پـه کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوسـه هـم لا نـه وجوړشـوی، يـوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه ماڼې ده، هغه چې موږ بـه ورتلـو اوهلته به موپه اوونۍ کې يوځل د خيرمحمـد معلـم صـاحب اوقسـيم خـان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زموږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زموږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شـوي وو، اوس هغـه ټړلـي بامونه چې له يوه سره تربله به موږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبـره خرمستۍ به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردسـره نـه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يـې لـه نـورو کليوالـو څخـه پـټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغـه بـه هـم پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغه وران جومات کې وه خوويل کيدل چې طالبانو امرکړي، کوم قومانــدان چې دغه جومات يې په توغندي ويشتلی که يې زرترزره بيرته جوړنــه کــړي، دوی به خپل قانون ورباندې جاري کړي...

دلويې کلا دخيابان لويې ونې چې زموږ دنيکونو دوختــو وې اوس يــوه هم نه وه پاتې... کليوال ټول سره ويشل شوي وو، سره له دې چې اوس يې پــه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نيولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخيست نويو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمــي، غــاب مينځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، يوازې يوه شي چې خورا زياته پراختيايې موندلې وه هغه هديرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک يې رنګين کــړې و... اوس هديرې هغسې نه وې لکه چې موږ ماشومان وو او له ماښامه وروســته بــه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دميندواوخويندو اوس دورځې زياته برخه اوس هم په هديروکې په دعاوو او ژړاوو تيريده...ماشومانو ته يې نه ښــو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کــې دخپلــو شــهيدو پلرونو دقبرونو په څنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبــه يــې کوټنی جوړولی داسې چې ګواکي پلار، مور، او ورور يې دلته په ميلو راوســتي اوخپله يې هلته يوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی څارنه کــوي... مــوږ اوږده موده په هغوشپوکې چې چا يې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشــالی ســره تيره کړه، زموږ راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې يومازديګرې موږ ټــول زمــا دمور اوپلار هديرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتــه مــو دعــا وکړه او له خدايه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښــنې غوښــتنه وکــړه، رښــتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړکړلکه زموږ نورکليــوال ماهم دخوشيبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لــوبې وکړې،ديــوې اوږدې شيبې له پاره مې دخپل ژوند داتولې هسکې اوټيټې هيرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غيږه کې يم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهديرې په منځ کې يوې اوبلې خواتــه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکليوال دقبرليکلې ډبرې ورښودې اودهريوه دمرګ ترخه کيسه يې ورته کولــه: ـــ دا دجمهــوری ارګ دتــورن ميرزمــان قبردی... چې دنجيب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهيد شو... دا دامــان ګــل قبردی چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهيد کــړ، دوه ويشت کلن و... اوداهغه څلورشهيدان دي چې اشرارو يوازې په دغه ګناه چــې يوازې په ليک لوست پوهيدل اودقوم دمخې څوک وو په يــوه ورځ شــهيدان کړل... داڅلورواړه زما ترونه وو... دادجواهرې ببــۍ اودهغــې دلمســۍ آمنــې قبردی چې دشورويانو الوتکې پرې راغلې او دوی يې په داسې حال کــې چــې دلمسۍ لاسونه يې ددې په غاړه کې وو شهيدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تــه ناســت وم، لکشــمی اوزمــا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږيدې ما يې غږونه اوريدل چــې يوناڅاپــه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورځيرمه بدرنګه چاودنه وشــوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چــې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هيرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسيدو دمخه زمــوږ کليــوال نارينــه او ښځې راورسيدل، زما مشره خور خو همالته ځای پرځای شوې وه، لکشمي پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مهال چې دیوه جوړشوي قبرخنګ ته دریدلې وه، یوازې کینه پښه یې په یوه پارچه باندې لګیدلې وه، کله چې زه ورو رسیدم، هغې پرما پســې کتــل او زما په لته کې وه، سره له دې چې زیاته خوږ شوې نه وه، خو داسې ډاره شــوې وه چې په هیڅ هم نه پوهیده، چې داجوړه ده که نه، نه پوهیــده چــې زخمــي شوې که نه، خو کله یې چې زما مشره خورتوتې توتې ولیده، چغې یــې کــړې، داسې چې له ډیره درده بې حاله شوه، کلیوالوچغې ســره وهلی،لــه ولســوالۍ څخه یوامبولانس راورسید، لکشمی یې زر دولسوالۍ کلینیک تــه ولیږدولــه، نورکلیوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پــه دوړوکې پټ شوی وم، له هدیرې یې راویستم، پــه لاره کــې مــې نهــه کلنــه خورځه لوڅې پښې مخې ته راغله غیږه یې راکړه اوخدای ته دشکرانې په نامه سرلوڅ کړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما یې هم ورنژدی څوک چې هغه یــې موروه نوره د دوی له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غیږکې مې راونیوله اوله ځانه سره مې پــه ژړا ژړا روانــه کــړه، دواړه دلکشــمي پرخــوا روغتــون تــه وروخوځیدو، هلته ورغلو، لکشمي سترګې لوڅې کړې وې، کله یې چــې زمــا پرخورځه سترګې ولګیدې، ناڅاپه یې ترخوله راووتل:

ــــاو دماخدایه... لکه چې له موره یې نه ده خبره.... (په چیغو چیغو یې هغه په غیږه کې ونیوه).

له یوې ګړۍ وروسته، له کلینیکه بیرته زموږ دکورپه خــوا راروان شــو، زموږ په کورکې هیڅوک نه وو، زموږ دکورټول غړي زموږ دنورو خپلوانــو کــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ایښې وه، لکشمي دهغې په جنازه باندې دقران شریف تلاوت په خپل ځانګړي غږ کې چې په هند کــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دقران لوستلو له امله پرتهولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یــې قــران شریف پرې ختم کړ، زمونږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زمونږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښــنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زمونږ په مــخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

مونږ ځوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زمونږ لــه خپلوانوڅخــه هیلــه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله مونږ لــه ځان سره دهغوی کورنې ټوله هند ته راوسته اوپه ځوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زمونږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې مونږ له یوې کــورنۍ ســره چــې زمــونږ میلمانه به وی در روان یو...

مونږ هند ته را ورسیدو، زمونږ دوستانو پرهغه مهال چې مونږ هیــواد تــه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکي نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به ټولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابــل ته روان دی...) یوشمیرخولا زمونږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به ټولوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هــم دکابلی والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مــونږ خودرتــه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زمونږ خپلوانو ته هم دا خبــره کــړې وه چــې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پــه دې چــې هلتــه حــالات...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ته دا معلومه وه او په پوهیدل چې هلته تراوسه هم هغــوی پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوی دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چــې یووخت یې نړۍ ته چغې وهلې او ویل یې:... که دا دړوندو او کڼو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرایله راننووت، په دغه ښارکې به دوینوسیلابونه وبهیږي، هــو، بیا ونه وایاست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورږ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ږپه وروستۍ پیښه خبرشول، هغوی زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوی فکرنه کاوه هند ددوی خپل هیواد نــه دی،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پیل کړل اودهرڅه ځارنه یې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تیــره چې پرافغانستان باندې امریکا ور وبلوسیده، بیا یې خلکو ته دشورویانو دوران ورپه یاد کړ، بیا یې پرکلیواو کورونو باندې بمباري پیل کړې، په زرګونو خلــک ددوی دیرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو ټپــې شوي چې نور ورباندې زیات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وینې نه وې وچې شوې، چې وینو بیادوینورنګ واخیست...او زمورږ هیواد یوځــل بیــاد پردیوخدایانودمزواوچړچو ډګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دڅو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړۍ دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تیرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هیره شوه، ایمان او عقیده یې دومره کمزوري شول چې نه پوهیدل دکومې عقیــدې پلویان اوپیروان دي اوان چې یوشمیرخو دې پولې ته هم ورســیدل چــې نــه پوهیدل پلاراونیکه یې څوک وو؟...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمادخورماشومان زموږ یوازنۍ یاران وو چې دوی زمـوږ ژوند اوزمـوږ دبچپانو ژوند ته نوې رنګ ورکاوه، شبو زما وږه خورځه وه چې لـه مـوره دری کلنه پاتې شوه، هغه لکشمی لکه دځان په شان چې انـا یـې رالویـه کـړې وه روزله، اوس هغه رالویه شـوې وه،کلونـه وروسـتـه یـوه ورځ مـو پـه کـورکې زمااودلکشمي دځوانۍ د دوران یوه خبره رایاده کړه، هغه چې یو مهال مـا لـه هغې څخه اوریدلې وه چې په هندکې ولې دومره ډیرخدایان دي؟ او دې را تـه بیا ویلی وو چې: له دې امله چې دلته خدایان خوشاله دي ځکه یې دغه سیمه دځان له پاره خوښه کړې ده. موږ همدغه خبره سره کوله چې پرشبو هم ښـه ولګیده، لکشمي ته یې مخ ور واړاوه:

ــ ببو، دا خورښتیاده، زموږدهندي ژبې ښـوونکې هـم پـرون داخبـره کوله،چې نن سبا په نـړۍ کـې خـدایان دوه ډولـه دي، یـو هغـوی دي چـې انسانانوته خیر رسوي چې هغه رښتینې خدایان دي او بل هغوی دي چـې لـه ځانو یې خدایان جوړکړي او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترګو نه وینې...

لکشمی بیا پوښتنه ترې وکړه:

ــ ته داخبره مه کوه ګناهګاریږې، مو ږ خودیوه خدای چې هغه دهرڅـه واکمن دی، پیروان یو او پرهغه باندې ویاړو...

ــ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خویوه خبـره ده اوهغـه داچـې زموږ هیواد ته هم وګوره،هلته اوس نه څوک دیوه خدای مني او نه هم دډیـرو، نه څوک دیوه خدای په لاره ځي اونه هم دډیرو...پوهیږې هلته څه حال دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي خوشیبې ورته په فکرکې شوه، دهغــې مــوراودهغې دمړینــې شیبه وریاده شوه، په ځیرځیریې شبوته وکتل، سترګې یې لــه اوښــکو ورتــه راډکې شوې، په غیږکې یې ونیوه، دهغې له اوږې یې پــه ډکــو ســترګو ماتــه وکتل، نوره هم را سره شوه، زړه یې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا یې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني کې خپه کړه، هغه یې نوره هــم پــه غیږکــې سره کلکه کړه او دهغې ځواب یې ورکړ:

هو، ته رښتیا وایې زموږ په زمانه کې اوس هرڅوک دخدایۍ دعوه کوي، دخدای په نامه دخدای پر بنده ګانو ظلمونه کوي، وژنی یې، لوټي یې او عــزت یې ترې اخلی... میندې وژنی، اوخویندې ســر توروي... خوتــه پــوهیږې چــې هغوی خدایان نه دي هغوی شــیطانان دی، هغــوی دمینــې او ژونــد، دخنــدا اوخوښۍ وژونکي دي. هندوان وایی، هغوی خدایان نه دي،خدایان مینه نــاک وي، هغوی دمځکې مور له غیږې دانسانیت ضد کړو وړو نــوم لــه منځــه وړي، خدایان جوړونکي وي، او شیطانان ورانونکي...همداده چې مینــه خوښــوونکي تل وایي: موږ له خدای او خدایانو سره مینه لــرو... دهنــدوانو ډیرخــدایان لــه هندکۍ موراوهندکۍ مځکې سره مینه لري، ځکه دلته خوشاله دي...

ډیره موده نه وه تیره چې دنړۍ پرمخ یوه داسې پیښه چې دچاپه خــوا اوخاطرکې نه تیریده په معجزه یی ډول رامنځ ته شوه...اولکه چې اوریدل بــه مې دکسرۍ مانۍ زموږ دحق داستازي له پړکیدوسره سمه ونړیده...

دنړۍ ترټولو لوړ برجونه په یوه شیبه کې پرمځکه راپریوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښکلي... اوترټولو پیاوړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولو په منځ کې په ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيسئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلته خوشاله دي... په دې چې که شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمدالله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

GODS ARE HAPPY HERE

"Second Novel"

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library